

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA. KNAPLJEVA ULICA ŠTEV. 8. TELEFON 55-23 do 55-25. BOKOPISI SE NE VRACAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA.

# SLOVENSKI POROČEVALEC

REDAKCIJSKI ODELEK LJUBLJANA. TELEFON 55-26. POSTNI CEKOVNI RACUN LJUBLJANA ŠTEV. 6-00601-1. OGLASI PO CENIKU. MESEČNA NAROČNINA 45 DIN.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

## Naša nota češkoslovaški vladi

Beograd, 22. okt. Vlada Republike Češkoslovaške je letos dne 4. oktobra poslala jugoslovski vladi noto, s katero je enostransko in verolomno razrezala pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med FLRJ Jugoslavijo in Republiko Češkoslovaško, ki je bila podpisana 9. maja 1948 za dobo 20 let. Obenem s tem je češkoslovaška vlada odpovedala tudi konvencijo o kulturnem sodelovanju in brez razloga odpovedala gostoljubje jugoslovanskemu veleposlaniku v Pragi tov. Marijanu Stiličeviču in zahtevala njegov odpoklic.

Vlada Republike Češkoslovaške poskuša v svoji noti prikriti svojo najnovjšo sovražno potezo nasproti Jugoslaviji s tem, da vali krivdo na Jugoslavijo. Toda zaradi prijateljstva, ki je vedno vladalo med narodi Jugoslavije in Češkoslovaške, in zato, da se ugotovi resnica, je jugoslovanska vlada izročila češkoslovaškemu veleposlanstvu v Beogradu noto z odgovorom jugoslovanske vlade na omenjeno noto češkoslovaške vlade. V noti naše vlade je rečeno med drugim:

Zmaga nad fašizmom v drugi svetovni vojni je ustvarila možnosti, da bi tradicionalno prijateljstvo med narodi Jugoslavije in Češkoslovaške prvič v zgodovini potrdili z iskrenimi, tesnimi in bratskimi odnosi med njihovimi državama. Podpis zavezniške pogodbe je bil izraz volje naroda Jugoslavije in Češkoslovaške, da hočejo vzajemno braniti neodvisnost svojih ljudskih držav in onemogočiti ponovitev težke bližnje preteklosti. Ta pogodba je bila temelj za razvijanje še trdnjših in globljih prijateljskih odnosov med FLRJ in Češkoslovaško ter osnova vsestranskega sodelovanja v korist njihove neodvisnosti, varnosti in miru. Narodi Jugoslavije in Češkoslovaške so izpolnjevali s pogodbami in sporazumi prevzete obveznosti. Pa ne samo to. Vlada FLRJ je takoj prisločila na pomoč češkoslovaški vladi, ko je bila v CSR ogrožena preskrba prebivalstva in ko je to postalo resen politični problem države. Tedaj je poslala vlada FLRJ tudi izven prevzetih obveznosti Češkoslovaški žito, meso in druge življenjske potrebščine, čeprav jih je morala odpraviti od svojih lastnih narodov.

Vlada FLRJ je prav tako storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se v celoti izvajala konvencija o kulturnem sodelovanju. Kulturne vezi med FLRJ in CSR so se od sklenitve konvencije o kulturnem sodelovanju do resolucije Informbiroja nevršanih, bodisi neposredno ali pred mednarodnimi forumi, dosledno izpolnjevala svoje pogodbenne obveznosti do CSR. Toda vlada CSR je po resoluciji Informbiroja, ne da bi dala vlada FLRJ za to kak povod, začela po ukazu od zunaj izvajati politiko kršitve in teptanja prevzetih obveznosti, politiko vedno bolj odkritega in napadnega sovražstva do FLRJ, posamezne vodilne osebe CSR pa so javno pozivale in pozivajo narode Jugoslavije k uporabi zakoniti vladi, proti socialistični ureditvi v Jugoslaviji. Vlada CSR je dalje dala vsestransko politično in materialno pomoč, da so v Pragi organizirali protirevolucionarno središče izdajalske delavnosti, naperjene proti FLRJ. Posamezni člani češkoslovaške vlade so začeli ob najmočnejšem sodelovanju z jugoslovanskim izdajalskim in zločinskim skupino v Pragi razbijati množično Zvezo prijateljev Titove Jugoslavije, ki je imela pomembno vlogo pri zblizevanju in spoznavanju narodov obeh držav. — Vlada CSR že več kot leto dni in pol uporablja ves svoj propagandni aparat, tisk, radio, film itd. za sistematično gonjo klevet in laži proti FLRJ, v kateri sodelujejo najodgovornejši češkoslovaški voditelji.

Vlada CSR je omogočila šolanje večjemu številu jugoslovanskih učencev v češkoslovaškem gospodarstvu. Toda po resoluciji Informbiroja je skušala vlada CSR tudi ta svoj ukrep zlorabiti proti FLRJ ter je hotela s prikupovanjem in nasiljem prisiliti jugoslovanske mladince, da bi izdali svoje državo in svoje ljudstvo. Na ta način je vlada CSR zlorabila zaupanje vlade FLRJ in staršev, ki so ji zapuili svoje otroke.

Vlada CSR je v svojih gospodarskih odnosih s FLRJ že od kraja pokazala težnjo, da bi preprečila prizadevanje narodov Jugoslavije za industrializacijo njihove države ter se ravnala pri tem po načelih, ki so značilna za gospodarske odnose med kapitalističnimi državami in za konkurenco med njimi. Toda z vztrajnim prizadevanjem in na stalno pobudo vlade FLRJ so se ekonomski odnosi s CSR uspešno razvijali ne le zato, ker sta se gospodarstvi obeh držav izpopolnjevali, temveč zlasti zaradi potreb češkoslovaškega gospodarstva po surovinah iz Jugoslavije. Ti gospodarski odnosi so bili za CSR zlasti važni po februarjskih dogodkih 1948, ko je bilo češkoslovaškemu gospodarstvu v znatni meri onemogočeno nakupovanje nujno potrebnih surovin na zahodu.

Navzlic temu je češkoslovaška vlada pričela po resoluciji Informbiroja, na očiten pritisk od zunaj, sistematično slabiti gospodarske odnose s FLRJ, čeprav so se češkoslovaški gospodarski činitelji upirali taki za češkoslovaško gospodarstvo škodljivi politiki. Češkoslovaška vlada se je priključila gospodarski blokadi držav vzhodnega bloka proti FLRJ ter je meseca junija 1949 popolnoma prekinila gospodarske stike z Jugoslavijo.

Nota nomena omenja sovražna ravnanja organov češkoslovaške državne varnosti proti jugoslovanskim državljanom v CSR, pa tudi proti uslužbenecem predstavništva FLRJ v CSR, in izgon večine diplomatskega in drugega osebja z veleposlanikom Marija-

nom Stiličevičem, na kar pravi, da so to storili zato, da bi umazali ugled in dostojanstvo jugoslovanskih diplomatskih predstavnikov, ki so iskreno in predano zastavljali vse svoje sile, da bi poglobili in utrdili prijateljske odnose med FLRJ in CSR.

Vlada CSR, ki je vedela za pravi položaj v FLRJ ter se je bala, da bi resnica o FLRJ ne prodrla do češkoslovaških ljudskih množic, je sistematično onemogočala širjenje jugoslovanskega dnevnega in periodičnega tiska v CSR, prepovedala svojim državljanom, delovnim kolektivom in turistom odhod v FLRJ ter navzlic prevzetim mednarodnim obveznostim onemogočila udeležbo delegatov FLRJ na mlrovnem kongresu v Pragi letos poleti, na zasедanju izvršilnega odbora Mednarodne organizacije novinarjev v Pragi 15. septembra 1949 in na mednarodnem kongresu za odbojko v Pragi 16. septembra letos.

Vlada FLRJ je poslala vladi CSR več protestnih not proti kršitvi in teptanju prijateljske pogodbe in drugih sporazumov, in je zahtevala, da naj češkoslovaška vlada preneha s svojo sovražno politiko zoper FLRJ ter je predlagala, da bi se vsi spori in nesporja rešila na temelju pogodbe o prijateljstvu. Toda vlada CSR je s tem, da je še nadalje kršila prevzete obveznosti, pokazala, da noče urediti odnosov s FLRJ na temelju sedanjih pogodb in sporazumov in je z enostransko odpovedjo pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju dokazala, da koristi ljudstva Češkoslovaške podreja diktatu od zunaj. Češkoslovaška vlada poskuša ločiti in spreiti narode Jugoslavije in Češkoslovaške, ki so tudi pod neljudskimi režimi v preteklosti živeli v prijateljstvu.

Češkoslovaška vlada je s tem, da je odpovedala zavezniško pogodbo s FLRJ, oslabila varnost in obrambo neodvisnosti Češkoslovaške republike in prizadejala resen udarec koristim narodov Jugoslavije in Češkoslovaške, ki se prav zato ne morejo in ne bodo nikdar s tem strinjali.

Zadnja sovražna dejanja češkoslovaške vlade koristijo vojnim hujskačem, služijo sovražnikom miru, ogražajo mednarodno sodelovanje in zadajajo hud udarec mednarodnemu demokratičnemu in progresivnemu gibanju.

Vlada FLRJ v noti nadalje najodločneje protestira zoper sovražno dejanje češkoslovaške vlade, s katerim se brez kakega razloga odpoveduje gostoljubje veleposlaniku FLRJ v Pragi Marijanu Stiličeviču, znamenatemu antifašističnemu borcu in prijatelju CSR, na koncu pa, sprejemajoč na znanje noto vlade CSR z dne 4. oktobra 1949, ugotavlja, da je za posledice, ki bi utegnile izvirati iz take nemirojubne politike češkoslovaške vlade proti FLRJ in njenim narodom, odgovorna izključno vlada CSR.

Slušatelji artiljerijske oficirske šole maršalu Titu. Ob koncu svojega šolanja so slušatelji artiljerijske oficirske šole s svojimi predavatelji vred poslali maršalu Titu svoj pozdrav v katerem je med drugim rečeno: Razen potrebnega znanja smo med solanjem sprejeli tudi tekmovanje kot naš stalen delovni način. Med osvobodilno borbo in pozneje v naših enotah nas je vzgajala naša Partija pod Vašim vodstvom v duhu socialističnega patriotizma in resničnega internacionalizma. Učila nas je ljubezni do naših narodov in naše socialistične domovine. Ves ta čas smo se nešteto krat prepričali o pravilnosti linije našega partijskega in državnega vodstva z Vami na čelu. Rezultat take vzgoje je granitna vdanost nas vseh našemu partijskemu in državnemu vodstvu.

Kakor naši narodi na vseh frontah graditve socializma ter naši udarniki, novatorji in racionalizatorji v borbi za večjo delovno storilnost, tako smo tudi mi vsem obrekovalcem dajali najboljši odgovor z uspehi, ki smo jih dosegli med solanjem. Ti uspehi so tudi dokaz naše vdanosti Partiji in njenemu vodstvu, ki pobija laži naših obrekovalcev.

Oblikovanje predsednika Srbske akademije. Beograd, 22. okt. Prezidiij Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije je sklenil na predlog predsednika vlade FLRJ, da se za posebne zasluge našim narodom na kulturnem področju odlikuje z redom dela I. stopnje dr. Aleksander Belič, predsednik Srbske akademije znanosti.

Konferenca bakteriologov. V Splitu se je začela konferenca zdravnikov bakteriologov. Na konferenci je 59 zdravnikov iz vse države. Zastopane so vse štiri medicinske fakultete, vsi epidemiološki inštituti iz Beograda, vsi higijenski zavodi ter predstavniki zdravstvene službe JA in mornarice.

To je prva konferenca bakteriologov v naši državi in je velikega pomena za nadaljnje delo zdravnikov ter za zdravstvene ustanove.



Skupina članov francoskega naprednega sindikalnega gibanja, o kateri poročamo na 2. strani, je včeraj zjutraj prispela v Ljubljano po povabilu Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije.

## PAPIR IN KROMPIR

Brez krompirja bi v Sloveniji težko shajali. V kmečki hiši, v delavski in uslužbenki družini je osnovno hrano. Zato je pri nas odkup krompirja kajpada eden najvažnejših odkupov sploh.

Kdo bi potem ne razumel skrbi poštenega in zavednega kmeta v šostanjskem okraju, ki mi je te dni pripovedoval: »Le kako bo letos s krompirjem, če se uresniči vremenska napoved, ki nam za konec oktobra obeta deževje in sneg? Dober mesec že čakamo s krompirjem, namesto da bi izkoristili lepo, suho in toplo vreme. Kdaj bi že kmetje lahko oddali krompir in bi po mestih in med delavci ne bilo slabe volje zaradi krompirja. Tako pa še vedno plešemo okoli kaše. Krompir se pomika po lopah in drugod in nam dela napotje. Po krajevnih odborih pa si kar naprej belijo glave, kako in kaj bi s krompirjem. Sprejemajo plane, jih režejo, pa spet zavračajo in delajo nove. Ali nihče ne pomisli, kakšen bo krompir, če ga bo novembra treba voziti v moči, blatu in snegu?»

Za to zdravo in upravičeno pripombo odkriješ, da so tudi v šostanjskem okraju precej v zamudi z odkupom krompirja. Med 29 krajevnimi ljudskimi odbori so do 20. t. m. delno začeli z odkupom šele na področju sedmih krajevnih odborov. Povsod drugod pa čakajo. Pretežna večina kmetov do tega dne sploh še ni dobila odločb o oddaji krompirja. Administrativno in tehnično ukrepanje okrajnega poverjenstva za državne nabave navkljub še tako vestnemu in mučnemu delu ni prineslo uspeha.

Kakor marsikje drugje, tako se je tudi v tem primeru izkazalo, da je zgolj administrativna in papirnata politika v zvezi z odkupi napačna in škodljiva. Kakor druge stvari, tako je tudi odkup stvar razredne borbe na vasi, vprašanje diferenciacije, vprašanje socialistične preobrazbe vasi. Če je tako, in o tem ni dvoma, potem odkupnega plana in odkupa ne moreš delati v pisarni in iz pisarne, torej administrativno in okrajne pisarne do pisarne krajevnega ljudskega odbora, po pošti, z okrožnicami ali pa s tehničnimi ekipami, ki jih brez politične perspektive in političnih nalog razpošleš po vaseh. Razredna borba se bide na vasi, zatorej je treba tudi sestaviti konkretni plan odkupa in odkup izvajati na vasi. Razredno borbo bidejo vaščani, zatorej naj tudi vaščani izvajajo odkup v okviru okrajnega orientacijskega plana in pa v perspektivi razredne borbe in socialistične preobrazbe.

Papirnata in administrativna politika odkupov, ki gre mimo ljudstva,

Nova tovarna poljedelskih strojev v Tuzli. V predmestju Tuzle, poleg nasipa plinske proge Brčko-Banoviči stoji nova tovarna poljedelskih strojev. Ni še popolnoma dograjena, v velikih in svetlih dvoranah se nameščajo stroje, toda tovarna že obratuje. Kakor hitro je nov stroj postavljen, že začne s proizvodnjo. Doslej je bila izdelana prva serija mlatičnic za žito, ki bodo znatno olajšale delo kmetov v planinskih krajih Bosne.

Večina delavcev v novi tovarni je mladincev, ki so prišli iz vasi. Uprava tovarne jih je lepo sprejela in jih poslala na tečaj, da so postali polkvalificirani delavci. Opravljajo ga delavci, ki jih večjih niti kvalificirani delavci nebi zmogli.

Posebnost nove tovarne bo velika plinska peč za segrevanje železnih delov. Tako peč imajo samo v Zenici in z njeno pomočjo bodo v novi tovarni v enem letu izdelali 15.000 plugov. Vsak del pluga bo stiskalnica izdelala z enim samim udarcem. Orodje z stiskalnico se že dela, toda če ne bi bilo te plinske peči, ne bi mogli segreti toliko delov, kolikor jih stiskalnica lahko izkuje.

Tudi v Tuzli se je zgodilo tako, kakor je rekel rudar Ethem Skorič: »Količ — mi tovarnos, — ne mine dan, da ne bi delavci naše dežele proslavili nove zmage.

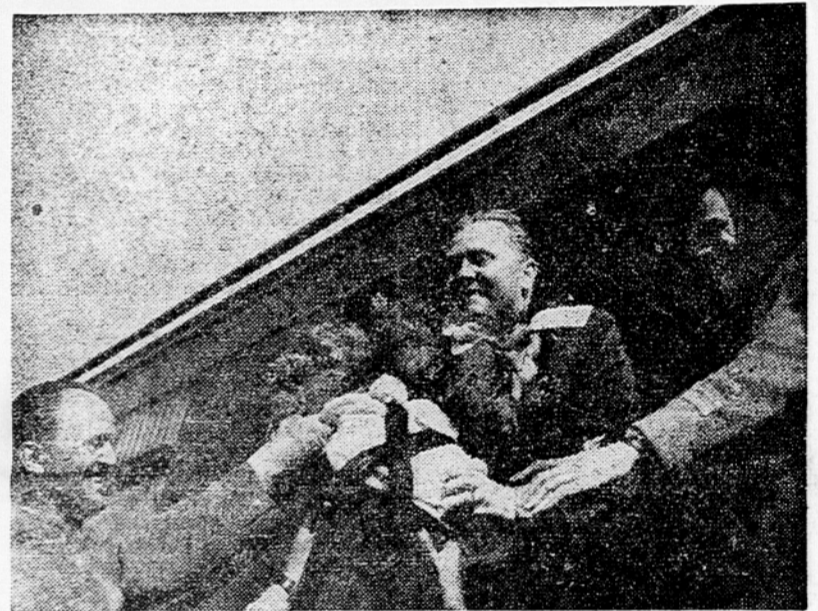
Zaradi te politične napake so se morali tudi v šostanjskem okraju znova lotiti celotnega odkupa krompirja, ker so ob nekaterih primerih spoznali, da je mogoče edino ob sodelovanju z vaščani in z množičnimi organizacijami priti do jasnosti, popraviti napake in dati tudi odkupu krompirja pravilno politično vsebino. Na nekaterih množičnih vaških sestankih se je očitno pokazalo, kako napačna je bila papirnata politika, kako napačen je bil administrativni razrez plana po krajevnih ljudskih odborih in kako po administrativni poti, ki je tekla od pisarne do pisarne, niso zajeli vseh količin krompirja.

V Rečici ob Savinji bi sprito papirnatne politike, zgolj po administrativni poti in brez sodelovanja vaščanov dosegli samo 3 vagon krompirja. Toda na sestanku zbrani kmetje so sami popravili napako te papirnatne politike in hkrati pravilno uredili po špekulantih, ko so ugotovili: »Pri nas gre še več, če bi bili vsi pošten in če bi nekateri ne lagali! Ta odkritost in poštenost je pritisnila špekulante in kapitalistične elemente ob zid. Ljudstvo samo pa je od 3 vagonov, ki bi jih sicer dobili sprito administrativne politike, dvignilo odkup krompirja na 7 vagonov! Kako presenetljiva je ta podoba iz Rečice: brez ljudstva 3 vagon krompirja, z ljudstvom 7 vagonov! In v tej podobi je tudi skrit tisti globoki smisel ljudske oblasti in tega, čemur pravimo konkretno sodelovanje ljudstva pri graditvi socializma.

Pa vzemimo še en primer. V Bočni, kjer je tudi precej močna obdelovalna zadruga, bi po administrativni poti dobili pri kmetih nezadružniških največ poldrug vagon krompirja. S sodelovanjem vseh vaščanov ob čvrsti pobudi množičnih organizacij, zlasti Fronte, pa so ljudje tako rekoč sami demantirali papirnatno politiko in hkrati popravili šablonsko postopanje tehnične ekipe, ki ni upoštevala objektivnega položaja, ampak je ne ozirajo se na levo in desno preostro zarezala. Tako bo Bočna namesto poldrug vagon dala dva in pol vagona krompirja. Zadruga sama, ki je imela komaj tretjino toliko njivske površine pod krompirjem, kakor kmetje nezadrružniški, pa bo prispevala v državni fond poldrug vagon. Tako so kmetje na tem sestanku hkrati tudi stvarno spoznali, da je edino v zadrugi mogoče višji in večji donos. Bočniški zadržnikl pa so svoji okolici s krompirjem spet za nekaj malega odprli oči in zbistriali pamet.

Pa še primer od Sv. Florijana. Predsednik krajevnega ljudskega odbora se je preprosto postavil na stališče, da plana, ki je prišel v vas administrativno, ne sprejme. Ker nihče ni delal z vaščani, ampak zgolj po administrativni poti, seveda vaščani niso mogli reči k tej stvari svoje besede. Ko pa je dobil tudi pri Sv. Florijanu krompir svojo politično vsebino in ko so o tem razpravljali vaščani na sestanku, odkup krompirja kajpada ni bil več vprašanje, ampak samoposredno razumljiva stvar. Plan je bil sprejet in ob sodelovanju ljudstva porazdeljen na posamezne pridelovalce.

V okraju sedaj naglo popravljajo politično napako, ki so jo zagrešili v zvezi z odkupom krompirja. Brez dvoma bo ta izkušnja koristna in dober uvod za bližnje volitve v krajevne ljudske odbore, saj v jasni luči kaže pravilno vsebino in vlogo ljudske oblasti v naši socialistični graditvi. Priča nam o tem, kako neogibno potrebno in nujno je sodelovanje delovnega ljudstva pri izvajanju gospodarskih ukrepov, priča nam o veliki in odločilni moči množičnih organizacij v razredni borbi na vasi in socialistični preobrazbi kmetijstva. (2)



Pred dobrimi tremi leti v Pragi...

pozdravili to pogodbo z navdušenjem, prepričani v njeno trdnost in trajnost. Narodi Jugoslavije in Češkoslovaške so pogodbo o prijateljstvu pozdravili kot nov člen v sistemu zavarovanja miru in plodovitega sodelovanja obeh držav na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Sklenitev dolgoročnega investicijskega sporazuma in trgovinskih sporazumov je omogočala dolgoročno planiranje češkoslovaške industrijske proizvodnje in zagotovila češkoslovaški industriji stalno tržišče ter preskrbovanje z najpotrebnejšimi surovinami, Jugoslaviji pa naj bi pomagala elektrificirati in industrializirati državo.

Vlada FLRJ je dosledno in v celoti nomeno poglabljale in vsestransko razvijale do take stopnje, ki do tedaj še nikoli ni bila dosežena v odnosih med narodi obeh držav.

Vlada FLRJ je omogočila bivanje in odpočitek češkoslovaškim delavcem na obalah Jadrana ob enakih pogojih kot za delovne ljudi Jugoslavije. Toda vlada CSR je v avgustu 1948 prepovedala češkoslovaškim turistom bivanje na Jadrani in njihovo nadaljnje prihajanje v Jugoslavijo. Vlada CSR je tako odločila očitno zato, ker se je bala, da se bodo tisoči češkoslovaških turistov v Jugoslaviji preprčali o nesmiselnosti in lažljivosti kampanje, ki jo vodi jo Češkoslovaški proti FLRJ.

Vlada FLRJ je tudi v vseh drugih

## Na Skadersko jezero prihajajo nove brigade

Velika melioracijska dela na Skadarskem jezeru so trenutno osredotočena okoli gradnje velikega nasipa vzdolž Morača. Ta nasip se vleče od Cijevne preko Mahale in Goričane proti Bijelem polju in je dolg 5,5 km. Zemeljska dela so doslej končana na dolžini 2,5 km. Zgrajeni nasip so začeli oblagati z ilovico in kamenjem na tisti strani, kjer pljuska v njega Morača. Pospešeno teče delo na istem predelu, ki je nižji in kjer je največja nevarnost, da bi moglo jesensko deževje in poplave nasip pokvariti.

Za dograditev nasipa v vsej dolžini bodo potrebovali 105.000 m<sup>3</sup> zemlje, 22.000 m<sup>3</sup> ilovice in 27.500 m<sup>3</sup> kamenja. Frontne brigade prve izmene so v nasip vgradije 59.000 m<sup>3</sup> zemlje, za utrjevanje pa so porabile znatne količine ilovice in kamenja.



jevale dela na nasipu. Sedem brigad in štiri skupine prve izmene je doseglo kar zadovoljive delovne uspehe. O tem govori že omenjenih 59.000 m<sup>3</sup> zemlje, prav tako pa nasip sam, ki bo za vselej preprečil, da bi Morača poplavljala Mahalo, Goričane, Bijelo polje in Berislavce.

Tretja ivanogradska brigada je v začetku napovedala tekmovanje zetskimi brigadi in je nekaj časa vodila. Po dvanajsetih dneh tekmovanja pa je Zecanom uspelo ivanogradsko brigado dohiteti in celo prehiteti. Glavni odbor Ljudske fronte Crne gore je njihovo brigado pohvalil kot najboljšo pri osuševanju delih na Skadarskem jezeru. Brigadirji so norme presegali 25 do 30%, hkrati pa so napravili 2763 prostovoljnih delovnih ur preko norme. Pred dnevi so brigado razpustili in brigadirji so odhajali ponosni na svoje domove. Bili so prvi med graditelji velikih melioracijskih naprav na Skadarskem jezeru, ki bodo ogromno prispevali h gospodarskemu življenju Crne gore in vse države. Razen tega brigade so bile v prvi skupini razgrajevale

šene za udarne še tri druge brigade. Na jezero so sedaj že prišle prve tri brigade druge izmene. Z njimi poizkušvalno dela tudi brigada beguncev iz Albanije, ki nosi ime Koči Dvazdeza. Ta brigada je v 20 dneh vzgradila v nasip 1790 m<sup>3</sup> zemlje.

Frontne brigade, ki delajo na nasipu, pogosto obiskujejo zastopniki raznih množičnih organizacij iz Titograda, člani obdelovalnih združenj iz Golubovca in Mataguže in jim prinašajo darila. Obiskale so jih tudi razne črnogorske kulturne skupine in jim v razvedrilno prirredile uspele nastope. Oficirji JA, ki so se mudili na političnih okoliščinah, pa so organizirali zanje politične ure.

Podjetje, ki vodi dela na Skadarskem jezeru bo v kratkem začelo graditi potrebne delavnice, garaže in stanovanjske hiše ter dovodne poti. Ko bodo končana dela na avtomobilski cesti Beograd-Zagreb, bodo znaten del strojev prepeljali na Skadarsko jezero. To bo omogočilo, da bodo dela na tem velikem objektu naše petletke še hitreje napredovala.

Delo plenuma Generalne skupščine OZN

Informburojske države glasovale skupno z ZDA in Anglijo za odložitev razprave o svobodi obveščanja

Delegat Jugoslavije Dedijer o pomenu razprave za okrepitev miru

New York, 21. okt. (Tanjug). Na večerajšnji plenarni seji Generalne skupščine so obravnavali po izvolitvi Jugoslavije, Indije in Ekvadorja v Varnostni svet med drugim tudi vprašanje svobode obveščanja. Razprava je pokazala protislovje med besedami in dejanji sovjetske delegacije. Sovjetska delegacija je v besedah za načela svobode in odgovornosti tiska, za resničnost poročil, za razvoj prijateljstva med narodi itd. Vendar je sovjetska delegacija proti temu, da bi o teh vprašanjih razpravljali, še bolj pa proti temu, da bi sprejeli o teh važnih vprašanjih konkretne sklepe. Tisti, ki vodijo gonjo laži in obrekovanj proti socialistični Jugoslaviji, se na vsak način žele izogniti vprašanju svobode obveščanja in razpravljanju o svobodi obveščanja v Združenih narodih. Ker se zaveda svoje moralne slabosti, se je sovjetska delegacija skupno z imperialističnimi silami zelo trudila, da bi preprečila razpravo o svobodi obveščanja.

svetovnega položaja pomenilo znaten prispevek za utrditve miru. Tu znova poudarjamo, da ni treba podcenjevati vloge Združenih narodov na svetu, da ni treba podcenjevati moralno-politične vloge OZN med svetovnimi miroljubnimi množicami. Sira razprava o svobodi obveščanja pred Generalno skupščino bi znatno pripomogla k odstranitvi zlorabe tiska in drugih obveščevalnih sredstev za vojnoujaške smote kot orodje za izvajanje pritiska proti neodvisnosti, zlasti majhnih držav.

Po debati se je začelo glasovanje. Večina 38 delegatov je glasovala za odložitev razprave o tem vprašanju do petega zasedanja Generalne skupščine. Delegacije ZSSR, Poljske in Češkoslovaške so glasovale za odložitev razprave skupno z delegacijami ZDA, Velike Britanije, Cankajskove Kitajske in Grčije, z jugoslovansko delegacijo proti odložitvi razprave pa so glasovale Francija, Urugvaj, Haiti, Brazilija, Kolumbija, Kostarika in še nekatere druge države. Deset delegacij se je vzdržalo glasovanja.

Resnica o Jugoslaviji si vedno bolj utira pot v Francijo

Pariz, 21. okt. (Tanjug). Sinoči je odpotovala iz Pariza v Jugoslavijo skupina članov francoskega naprednega sindikalnega gibanja. V skupini so člani KP Francije, bivši udeleženci francoskega odporneške gibanja in napredni javni delavci. Med njimi so delavci, obrtniki, uradniki, književniki, novinarji in predstavniki svobodnih poklicev. Prihajajo iz različnih krajev Francije v našo državo, kjer bodo preživeli kot gostje centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije 15 dni. Kljub zastrzevanju in grožnjam informburojske agencije, ki si je prizadevala, da bi jim preprečila odhod v Jugoslavijo, so odpotovali v Jugoslavijo, da bi videli resnico z lastnimi očmi.

Za odhod v Jugoslavijo se je prijavilo toliko ljudi, tako mnogih niso mogli sprejeti v to skupino, ker je bilo določeno, da bo odpotovalo samo 40 ljudi. Pred odhodom iz Pariza je imel eden izmed predstavnikov delegatov iz Marseille krajišnji govor, v katerem je med drugim izjavil: »Po vrnitvi iz Jugoslavije bomo imeli dovolj poguma povedati resnico o vsem, kar bomo videli v Jugoslaviji.«

V Franciji je vsak dan več ljudi, ki spoznavajo neresničnost informburojske propagande in odlično izražajo simpatije do jugoslovanskih narodov, ki kljub vsemu grade socializem v svoji domovini.

Kapitulacija 154. divizije Kuomintangove vojske. Peking, 21. okt. Agencija Nova Kitajska poroča: Celotna 154. Kuomintangova divizija se je 19. oktobra vdala narodnoosvobodilni vojski Kitajske, ker je bila obkoljena na področju Seklung, 50 km vzhodno od Kantona. Narodnoosvobodilna vojska Kitajske je osvobodila okoližno mesto Sunsing.

Komunisti in socialisti kritizirajo politiko italijanske vlade

Rim, 20. okt. (Tanjug). Z večino glasov je italijanski parlament zavrnil zahtevo komunističnih in socialističnih poslancev o odstranitvi Scelbe s položaja notranjega ministra. Med dvodnevno razpravo o proračunu za ministrstvo za notranje zadeve je govorilo 28 komunističnih in socialističnih poslancev. Navedli so številne dokaze o policijskem nasilju, kršitvah zakona ter preganjanju delavcev in bivših partizanov.

popolna in so v njej sodelovali vsi tipografski delavci. Ker združenje industrijskega aparata v državi, katerega izključno naloga je, boriti se proti delavskemu razredu. Pod zaščito policije in oblasti na Siciliji se hkrati s tem še nadalje širi tolovajstvo, ki ga krščansko-demokratski veleposelniki izkoriščajo v svoje politične namene in za borbo proti kmetijskim delavcem. Vsi komunistični in socialistični poslanci so zahtevali spoštovanje ustavnih določb in zakonov ter predlagali zamenjavo notranjega ministra.

Razpravo je končal sam Scelba, ki je ves svoj dolgi govor posvetil razlaganju vladnega načrta o suvervdi zakonitega reda v vse politične akcije raznih opozicijskih strank in delavskih sindikatov. Prav tako je začel parlament novoz razpravljati o proračunu za zunanje ministrstvo. Poslanci demokratične opozicije so izjavili v začetku seje, da bodo zahtevali splošno javno razpravo o vladni zunanji politiki. Socialistična parlamentarna skupina je sklenila, predložiti zahtevo o izglasovanju nezaupnice vladni zunanji politiki.

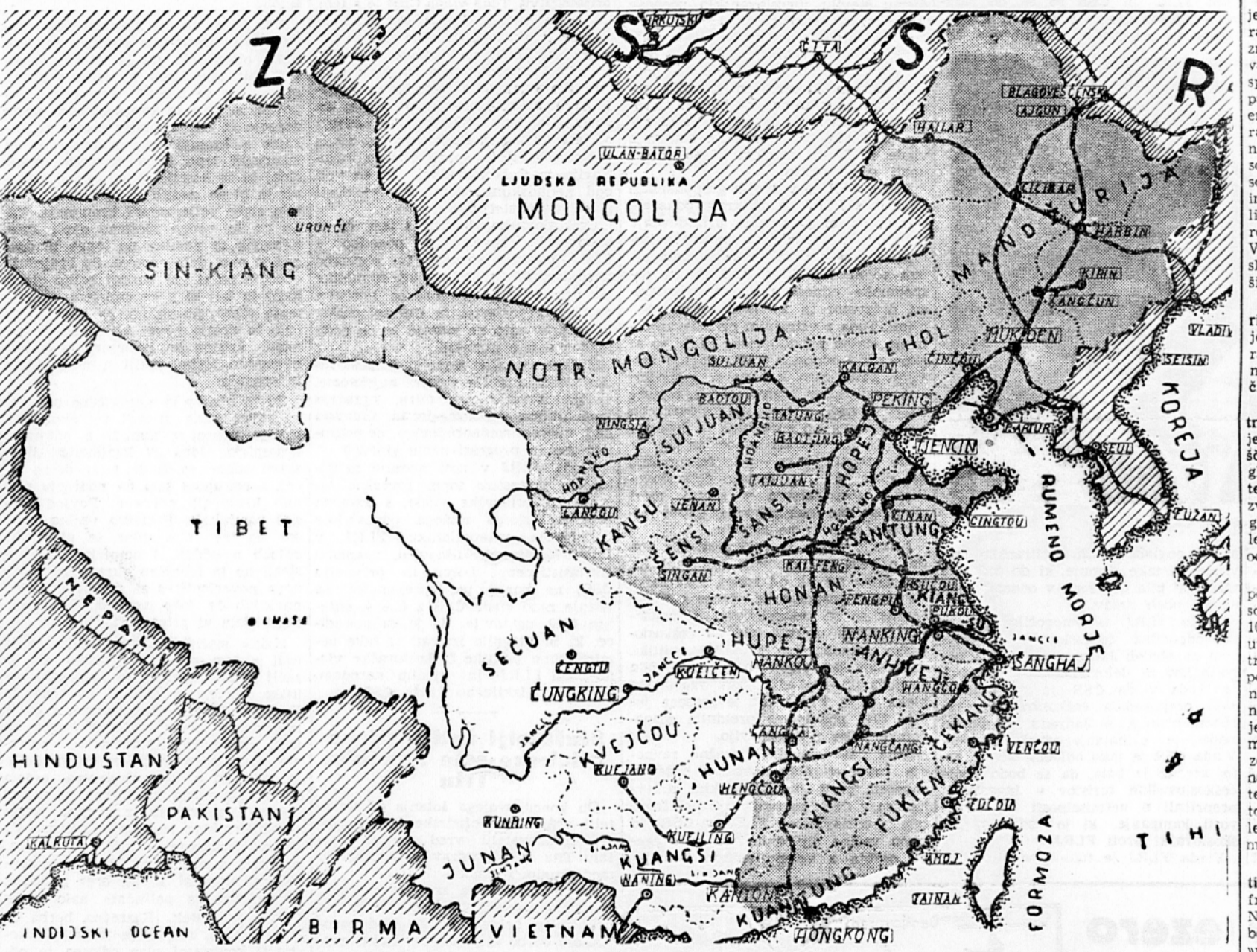
Demokratična opozicija je navedla številna dejstva o stalnem večanju policijskega aparata v državi, katerega izključno naloga je, boriti se proti delavskemu razredu. Pod zaščito policije in oblasti na Siciliji se hkrati s tem še nadalje širi tolovajstvo, ki ga krščansko-demokratski veleposelniki izkoriščajo v svoje politične namene in za borbo proti kmetijskim delavcem. Vsi komunistični in socialistični poslanci so zahtevali spoštovanje ustavnih določb in zakonov ter predlagali zamenjavo notranjega ministra.

Stavkovno gibanje tiskarjev v Italiji. Rim, 20. okt. (Tanjug). Zveza italijanskih tipografskih delavcev je sporočila, da je bila nocoj končana dvodnevna stavka tipografskih delavcev v Liguriji in Toscani. Stavka je bila

Opisba 11 voditeljev Kompartije Amerike. New York, 21. okt. (Tanjug). Newyorško zvezno sodišče, ki je vodilo razpravo zoper 11 voditeljev Komunistične partije ZDA, češ da so kovali zaroto za nasilno odstranitev ameriške vlade z oblasti, je izreko danes sodbo. Generalni sekretar KP J. Dennis, delovni sekretar Partije Henry Winston, sekretar za delavska vprašanja KP Henry Williamson, direktor KP za prosvetna vprašanja Stockell, predsednik organizacije KP za državo Illinois Green, predsednik organizacije KP za državo Ohio Gasthall, predsednik organizacije KP za državo Michigan Charles Winters, urednik glasila KP »Daily Worker« John Goys, podpredsednik sindikata usnarjske in krznarske industrije Irving Potash in član newyorškega občinskega sveta Benjamin Davis so bili obsojeni vsak na 5 let težke ječe in 10.000 dolarjev denarne kazni. Robert Thompson pa je bil obsojen na tri leta težke ječe in 10.000 dolarjev.

Obsojena voditeljev KP ZDA in vsa uprizorjena razprava sta izzvala val ogorčenja med demokratičnimi množicami v državi. »York Gazette« piše v uvodniku, da se bo ljudstvo ZDA leta in leta sramovalo te obsodbe. Pravosodni minister Mac Grath prejema številne protestne brzojavke različnih naprednih in demokratičnih organizacij iz vse države.

Prva žetev rž v CSR. Na državnem posestvu Balvány v okraju Nitra na Slovaškem so pred nekaj dnevi imeli prvo žetev rž v CSR. Kakovost je enaka inozemski. Konkurz v Kanadi. Po poročilu kanadskega statističnega urada je v Kanadi v prvem polletju tega leta napovedalo konkurz 500 tvrdk, ki so imele 9 milijonov dolarjev dolga. V prvem polletju l. 1948 je bilo v Kanadi 113, v istem razdobju prejšnjega leta pa 425 konkurzov. Iran zopet Perzija. Iz Tehrana javljajo, da je tamojšnja vlada sklenila za državo zopet prevzeti staro ime Perzija, namesto dosedanjega imena Iran. Pospešena rast dreves. Pred 7 letoma je prišel prof. Versilov v Institutu za rastlinsko psihologijo na Akademiji znanosti ZSSR raziskavati, kako vplivajo razni kemični preparati, ki pospešujejo razvoj rastlin, na korenine presajenih dreves. Naslednje leto so z enim teh preparatov, ki pospešujejo rast, napravili poskuse z nekaj 140 letnih lip po moskovskih cestah. Poskusi so se odlično obnesli. Korenine dreves so bile veliko močnejše razvite, lipe imajo debelejša debela in bolj goste liste. Nato so napravili poskuse z javorom, borom, jelko in celo s hrastom. V gozdovih stepskih pasov so ti poskusi danes že v največji meri razširjeni.



Doslej osvobojeno kitajsko ozemlje (pikčasto) meri nad 6 milijonov kvadratnih kilometrov in na njem prebiva okoli 340 milijonov Kitajcev. Vsa velika mesta in industrijska središča, vsa važnejša pristanišča in vse gospodarsko pomembnejše pokrajine so pod upravo vlade LR Kitajske. Nekaj razbitih in demoraliziranih Cankajškovi armad v pokrajinah Kwangsi, Kweichow, Junan in Sečuan ne bo moglo zaustaviti nadaljnega napredovanja narodnoosvobodilne vojske. Dan dokončne in popolne osvoboditve Kitajske ni več daleč.

Kaj je videl in doživel slovenski znanstvenik v Ameriki

Sheffield. Iz Columbiasmo odpotovali zvečer in se drugo jutro ustavili v Sheffieldu v Alabami. Naj omenim, da je v tej državi oficijelno še v veljavi prohibicija in da je prepovedano točiti alkoholne pijače. No, hkrati s tem pa smo opazili še mnogo resnejšo stvar: to je resno razlikovanje med belci in črnci še veliko bolj ostro, toda imajo črnci že svoje vhode.

darstvu in raznim poskusom. Tako preizkušajo na tem posestvu vrednost krmskih rastlin, ki jih sejejo v raznih mešanicah. Na takih poskusnih travnikih pasejo tudi razne skupine živine in ugotavljajo, koliko prirastka dosežejo in koliko mleka dajejo krave, krmiljene s tako ali drugačno mešanico. Tu se farmarji lahko prepričajo, kaj smejo pričakovati od neke krmske rastline a tudi, kako posamezna vrsta živali tako krmsko rastlino izkoristi.

V Sheffieldu se nam razlagali, da so dosegli veliko večje donose, ko so v plodored vplejali deteljo. To seveda za nas ni nič posebnega, saj naš kmet že dolgo tako dela. Tudi na tem posestvu je bil farmar samo najemnik. Njegova sinova so nam označili kot najmarljivejša delavca, ki imata največji zaslug za napredek posestva. No, vse to farmarju in sinovoma ne bo mnogo pomagalo, kajti v kratkem bo iztekla zakupna pogodba in družba se bo okoristila z višjo vrednostjo posestva ter ga bo v zanj ugodnejših pogojih oddala drugemu zainteresu. Najmarljivejša sinova pa bosta morala iskati kljub vsej svoji sposobnosti srečo drugje. Tako je v Ameriki. Kasneje smo si ogledali kmetijsko postajo, namenjeno vzornemu gospo-

V Sheffieldu smo zapustili vlak za delj časa in zasedli avtobuse, ki so nas peljali na drugo postajo, kamor je medtem odpeljal vlak prazen. Ze prej med vožnjo v Alabamo smo opazili, da je tod veliko zemlje obdelane ekstenzivno. Mnogo pa je tudi take, ki sploh ni obdelana. V gozdovih raste samo mlado drevje, zemlja je pušta, nekompaktna. Kulture skoraj nismo videli druge kakor koruzo in bombaž. Na bombaznih poljih so delali slabo obdelani črnci. Ves obrabi bombaž so takoj na njih navorjavili v tovrstne avtomobile. Konja ni bilo videti nikjer nobenega. Med vožnjo iz Sheffielda v Decatur smo se sicer vozili po lepih asfaltiranih cestah, toda stavbe ob teh cestah so se nam zdele kakor kakšni provizoriji. Same lesene hišice, kakor pri nas weekend hišice, pa še te nesolidno grajene. Zdelo se je, kakor da je vse to izdelano v naglici in le za kratko dobo.

Washington. V Washingtonu smo se zopet razdelili na več skupin. Kmetijski smo šli pogledat veliko kmetijsko poskušano postajo. Tam so nam najprej demonstriali škropljenje z letali, s katerim se borijo proti raznim rastlinskim škodljivcem. Prepričali smo se, da je tako škropljenje res učinkovito. Na letališču, kjer so napravili poskus, so razmestili na vsakih pet metrov večji kos papirja. Ko je letalo, ki ima razpršilnike za škroplivo pod krilom, zveloletil čez letališče, skoraj opazili nismo, da izpušča škroplivo. Ko smo pa šli pogledat razpostavljene kose papirja, smo ugotovili, da so zelo enakomerno poškropljeni. Seveda je bilo škropljenje najbolj učinkovito v srednjem pasu, medtem ko so bile kapljice na skrajnih robovih tega pasu že bolj od-

daljene druga od druge ter zato škropljenje manj učinkovito. Tak poskus jim tako pokaže, kako je treba izvajati škropljenje z letali, da je uspešno na vsem področju, ki ga hočejo poškropliti.

Na tem posestvu so nam pokazali tudi razne poskusne hleve za krmiljenje prašev. Razkazali so nam nadalje načine križanja njihovih domačih prašev s tujimi uvoženimi pasmami, rezultate tega križanja in uspešnost pri raznih načinih krmiljenja. V »koočkah« za plemenske svinje imajo nekaj »zapakeč«. Tam sveti močna svetilka, ki greje mlade pujske, ko se napijejo mleka pri svinji. Pujski se zelo radi zatekajo pod njo. Tako so dosegli, da svinja z večjim uspehom kotl tudi pozimi, hkrati pa je manj nevarnosti, da bi svoje mladiče pohlodila. Hlevi so zelo razkošno urejeni, pozimi jih ogrevajo s centralnim gretnim, poleti pa jih umetno hladijo. Tako dosežejo v njih stalno temperaturo.



Letalo v službi zatiranja rastlinskih škodljivcev

PO SVETU

Svetovno tržišče volne. Na vseh svetovnih tržiščih cene volne zopet rastejo. Avstralska volna zmerinos se je podražila za 10-20%. Na avstralsko tržišče so namreč prišli ameriški, sovjetski in japonski kupci, ki so z velikimi nakupi povzročili, da so cene poskočile. V Južni Ameriki pa proizvajalci sploh ne prodajajo volne, ker računajo na boljše konjunkturo.

Svetovne rezerve naravnega kavčuka. Po podatkih londonske odbora za kavčuk je znala proizvodnja naravnega kavčuka v avgustu letošnjega leta 130.000 ton, potrošnja pa 110.000 ton. Na koncu avgusta so se svetovne zaloge naravnega kavčuka zvišale od 680.000 na 710.000 ton. Proizvodnja in potrošnja sintetičnega kavčuka sta sedaj v ravnovesju.

Tri milijone stotov žita iz ZSSR za Italijo. Italijanska trgovinska delegacija se v Moskvi pogaja za nakup treh milijonov stotov žita. Po dosedanjem trgovinskem sporazumu med Sovjetsko zvezo in Italijo je Sovjetska zveza poslala doslej Italiji okrog dva in pol milijona stotov žita. Cena sovjetskega žita, ki je bila določena v zadnji trgovinski pogodbi med obema državama, je za Italijo ugodnejša od cene ameriškega ali argentinskega žita.

Prva žetev rž v CSR. Na državnem posestvu Balvány v okraju Nitra na Slovaškem so pred nekaj dnevi imeli prvo žetev rž v CSR. Kakovost je enaka inozemski.

Konkurz v Kanadi. Po poročilu kanadskega statističnega urada je v Kanadi v prvem polletju tega leta napovedalo konkurz 500 tvrdk, ki so imele 9 milijonov dolarjev dolga. V prvem polletju l. 1948 je bilo v Kanadi 113, v istem razdobju prejšnjega leta pa 425 konkurzov.

Iran zopet Perzija. Iz Tehrana javljajo, da je tamojšnja vlada sklenila za državo zopet prevzeti staro ime Perzija, namesto dosedanjega imena Iran.

Pospešena rast dreves. Pred 7 letoma je prišel prof. Versilov v Institutu za rastlinsko psihologijo na Akademiji znanosti ZSSR raziskavati, kako vplivajo razni kemični preparati, ki pospešujejo razvoj rastlin, na korenine presajenih dreves. Naslednje leto so z enim teh preparatov, ki pospešujejo rast, napravili poskuse z nekaj 140 letnih lip po moskovskih cestah. Poskusi so se odlično obnesli. Korenine dreves so bile veliko močnejše razvite, lipe imajo debelejša debela in bolj goste liste. Nato so napravili poskuse z javorom, borom, jelko in celo s hrastom. V gozdovih stepskih pasov so ti poskusi danes že v največji meri razširjeni.

Svetovna fotografska razstava v Parizu. Trideset držav iz vseh delov sveta je razstavilo fotografije na svetovni razstavi v Parizu. Prvič po vojni so na razstavi tudi fotografije iz Nemčije in Japonske.

Bombnik s tremi tonami bomb - treščil na tla. Ameriški bombnik, ki je nosil tritonski tovor bomb, je treščil na tla v bližini Cambrida v Angliji. Dvanajst mož posadke je pri tem izgubilo življenje. Eksplozija je vrzela v zemljo 10m dolgo in 3m globoko jamo. Trupla in deli telesa letalcev so ležali tudi po sto metrov od kraja nesreče.

Prebivalci teljabskega območja v pokrajinah jezer Cebarkul in Urukul so bili letos dne 11. junija ob 8. uri 10 minut priča veličastnega dežja utrinkov. Nebesni pojav so spremljali trije oglušajoči gromi. Na nebu se je pojavil bel bliščec se trak, tri minute nato so pa žvižgaje začeli padati izpod neba kamni. Preiskava je dognala, da je dež utrinkov bil posledica velikega meteorita, ki je zašel v zgornjo plast zemeljske atmosfere. Drobci so padali na 325 km<sup>2</sup> veliko ozemlje, najtežji je tehtal 30 kg. Kemična analiza je ugotovila v njih čisto železo, žvepelo železo in nikel v običajni silikatni tvorbi meteoritov.

Pri bonnski vladni ne bodo akreditirane tuje misije. Anglo-ameriško-francoska visoka komisija v zahodni Nemčiji je izdala odlok, po katerem bodo vse tuje misije v zahodnonemški republiki akreditirane pri visoki komisiji in ne pri bonnski vladi. V sporočilu komisije je rečeno, da bodo tuje misije svoja uradna sporočila nemški vladi pošiljala po anglo-ameriško-francoskem generalnem sekretariatu.

# PONOSNA BILANCA LJUBLJANSKIH FRONTOVCEV

V letošnjem letu je bila pomoč frontovcev Ljubljane neprimerno bolj bogata in pestra kakor v preteklih letih. Tu moramo nasteti v prvi vrsti dela, s katerimi so ljubljanski frontovci podprli državni investicijski plan, lokalno gospodarstvo in socialistični sektor v kmetijstvu. Državnemu investicijskemu planu je OF nudila pomoč predvsem pri graditvi objektov zveznega, republiškega in lokalnega pomena, pri melioracijskih delih na področju Pšate ter v gozdarstvu in rudarstvu.

V tekočem letu so frontovci delali na 12 zveznih objektih. Med najvažnejšimi zgradbami, za katere je bilo opravljenih največ prostovoljnih delovnih ur, je najprej velika gradbišča Litostroja, kjer poleg drugega še dalje časa gradijo 1 km dolgo moderno cesto, ki bo zvezala veliko tovarno z ostalim mestom. Nadalje sodelujejo frontovci pri treh zveznih institutih: kemičnem, fizikalnem ter inštitutu za elektrogospodarstvo. Pri teh delih je sodelovalo v zadnjih treh mesecih nad 33.000 prostovoljcev z 240.000 urami. Frontovci so kopali temelje, betonirali, gradili ceste, vodovode ter nudili vsestransko pomoč tako pri strokovnih kakor pri pomožnih delih.

Pri 22 objektih republiškega pomena so prispevali frontovci obilo pri graditvi študentskega naselja, treh republiških inštitutov dermatološke klinike, stanovanjskih zgradb republiških ustanov, pri graditvi velikega filmskega naselja podjetja Triglav-filma, pri dograditvi modernega dečje doma itd., ali v številkah: 58.000 prostovoljnih delavcev in 430.000 ur. Tu so bile posebno poživljive tudi žene-gospodinj, ki so ponekod povsem samostojno izvrševale celo razna židarska dela.

Velik prispevek so dali frontovci tudi pri raznih delovnih akcijah lokalnega značaja. Na nekaterih gradbiščih, kakor na zbirnem kanalu, so delali celo v precej težkih okoliščinah. Mnogo prostovoljnih delovnih ur so dali frontovci tudi pri zgraditvi zoološkega vrta, kjer se morajo izvršiti še precejšnja terenska dela. Na lokalnih objektih je bilo v III. tromesečju napravljenih 252.000 prostovoljnih delovnih ur.

Toda ponos ljubljanskih frontovcev in krona letošnjega leta je melioracija Pšate. Sem hitijo dan za dnem vrste prostovoljcev, čeprav je od Ljubljane oddaljeno 18 km. Vrh tega pa je delo dostojno še 3 posebnih brigad, sestavljenih iz frontovcev raznih terenov ter nameščenev ustanov in majhnih podjetij. Dobro organizirane pri graditvi 4 km dolgega odtoknega kanala, gospodarskih poslopij bodoče ekonomije ter ostalih del je poplačal stjujen uspeh: v zadnjih treh mesecih je opravile na desettisoce frontovcev skoraj pol milijona delovnih ur.

Pomembna in uspešna je bila tudi pomoč Fronte za izpolnitev plana gozdarstva, ki je bil ogrožen zaradi pomanjkanja delovne sile. Zopet so prireditelji pomagali frontovci na več kot 50 različnih delovnih objektih, ki so nekatera oddaljena celo do 150 km od Ljubljane, tako pri sečnji in spraviljanju lesa, kakor tudi pri nakladanju na železniških postajah. Samo pri nedeljskih akcijah je bilo s pomočjo Fronte

navtorjenih 1120 vagonov raznega lesa. Poleg tega pa je poslala Fronta zaradi vedno večjih potreb ljubljanskega prebivalstva še posebej 22 brigad, ki so pripravljale drva, vsaka nad mesec dni. Količina posekanih in pripravljenih drv, ki so jih frontovci spravili do kamionskih cest in na železniške postaje, znaša 37.000 kubičnih metrov.

Izredno pomoč je OF Ljubljane nudila pri izvrševanju plana rudarstva. Frontovci so pokazali pri težkih rudarskih delih veliko požrtvovalnost ter visoko politično zavest, v mnogih primerih pa so celo uspešno tekmo-

vall s kvalificiranimi rudarji. OF mesta Ljubljane je napolnila svoje člane predvsem v zasavske premovalnike, v Senovo, Kočevje in Ilirsko Bistrico. V teh akcijah so nakopali 223 vagonov premoga. Poleg nedeljskih prostovoljcev pa je bilo odposlanih v rudnike še 6 posebnih frontovskih brigad, ki so nakopale dostojno 741 vagonov premoga za široko potrošnjo.

Znatno pomoč so dobile od Fronte tudi novotstanovljene kmečke obdelovalne zadruge v bližini Ljubljane, zlasti v času največjih del, kakor pri žetvi, mčavi, košnji ter pri pospraviljanju raznih kmetijskih pridelkov.

Skupno so frontovci kot pomoč vasi izvršili nad 244.000 ur in s tem nudili združenim v prvem letu njihovega obstoja pomembno pomoč.

Tako so frontovci mesta Ljubljane na vseh področjih delavnosti v zadnjih treh mesecih dali skupno nad 2,5 milijona delovnih ur in s tem ustvarili vrednost, ki presega 30 milijonov dinarjev. V vseh delovnih akcijah — v pomoči državnemu investicijskemu planu, lokalnemu gospodarstvu, komunalni delavnosti ter pomoči socialističnemu sektorju v kmetijstvu je sodelovalo 86% vseh članov Fronte mesta Ljubljane.

## Prvi domači kroglični ležaji

Kroglični in valjni ležaji spadajo med najpreznejše strojne dele. Kroglice ali kroglice za ležaje morajo biti na las točno izdelane. Če pravimo na las točno, tedaj ta izraz prav za prav ni na mestu, kajti točnost, ki se tu zahteva glede oblike kroglice gre do tisočinki milimetra in bi bil las gotovo pregrubo merilo. Krogla mora imeti brezhibno, kakor steklo gladko površino, kajti najmanjša, komaj vidna okvara na površini, bodisi zaradi napake v izdelavi ali zaradi nečistosti jekla, bi se med obratovanjem zajedala v material kakor rak na živem telesu in kmalu bi postal ležaj neraben. Kroglice in ležaji pa morajo biti tudi vse enako velike.

Veliko zahtevamo tudi od materiala. To mora biti specialno jeklo. Krogla mora zdržati veliko težo, zato mora biti izredno trdo. Hkrati pa mora biti krogla elastična, zakaj pri vsakem obratu se za trenutek vsa teža prenese na majhno točko na površini kroglice: krogla se stisne, potem pa mora dobiti spet prvotno obliko. Tudi obrabljeni, med katerimi se vrte kroglice, morajo biti iz najboljšeje materiala in najpreznejše izdelani. Vse, kar smo povedali, velja tudi za valjčne ležaje, kjer so med obroči namesto krogel precizno izdelani valji.

Ze iz teh kratkih navodov lahko spoznamo, da spada izdelovanje krogličnih in valjčnih ležajev med najpreznejša dela v strojni tehniki. Včasih je imela v proizvodnji krogličnih ležajev Švedska nekak svetovni monopol. Povsod so uporabljali švedske ležaje znamke SKF. Z razvojem avtomobilске industrije se je razvila proizvodnja krogličnih in valjčnih ležajev zlasti v Ameriki, med obema svetovnima vojnama pa so začeli take ležaje izdelovati tudi v drugih državah.

Pred vojno je Jugoslavija uvajala kroglične ležaje predvsem iz Švedske in Nemčije, in sicer v glavnem za obnovo in popravilo uvoženih strojev. Z velikanskim razmahom strojne in elektrotehnične industrije v novi Jugoslaviji, zlasti pa z razvojem avtomobilске industrije, so kmalu zelo narasle naše potrebe po krogličnih ležajih. Samo za en avtomobil potrebujemo tucete krogličnih in valjčnih ležajev. Nabave teh ležajev pa je bila že pred resolucijo Informbiroja zvezana s precejšnjimi težavami. Potrebe pa so čedalje bolj narasle. Zato smo se že pred letom lotili težke naloge osvojitve postopka za proizvodnjo takih ležajev, da ne bi bila naša strojna industrija odvisna od uvoza teh ležajev iz inozemstva.

Začetek je bil težak

Za stvar se je zlasti zavzel sedanjí pomočnik direktorja Industrije motorjev in Rakovici Ivan Seks, ki je predlagal najprej izdelavo valjčnih ležajev, ki jih mnogo potrebujemo v avtomobilski industriji, kjer proizvodnja brez takih ležajev sploh ni mogoča. Naši delavci in tehniki so se vrgli na delo, zavedajoč se, da bodo morali premagati velike ovire. Ze izdelava prve serije valjčnih ležajev ni bila lahka stvar. Treba je bilo najti ustrezajoči material in določiti točne mere preciznosti. Način obdelave, tako mehanični kakor termični (kaljenje) ni točno znan. Ob pomoči inž. Milana Cvetičica in drugih sodelavcev iz tehniškega biroja, je začel Ivan Seks izdelovati prve poizkusne serije. Poizkusi so zahtevali mnogo naporov, premagati je bilo treba številne težave. Ivan Seks in njegovi tovariši so

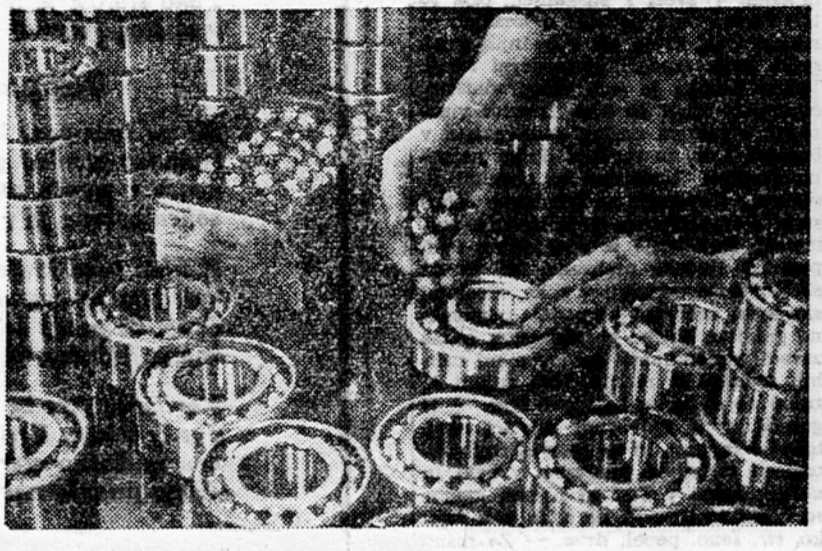
pogosto delali cele noči, včasih brez uspeha, kar pa jim ni ubilo volje za nove napore. Se z večjo vztrajnostjo so nadaljevali borbo, da izpolnijo svojo obveznost in izdelajo valjčne ležaje, brez katerih si ne moremo zamisliti sodobne tehnike.

Naposled so izdelali prve serije valjčnih ležajev in jih preizkusili v doma izdelanih kamionih. Led je bil prebit. Doma izdelani ležaji so se dobro obnesli. Ta uspeh je dal novo poudariti Ivanu Seksu in njegovi skupini. Začeli so pripravljati serijsko izdelavo. Kmalu so v tovarni uredili pose-

ben oddelek, kamor so prinesli tudi potrebne stroje ter začeli usposabljanje prve kadre te nove panoge naše industrije.

Osvojitev proizvodnje krogličnih ležajev

Treba pa je bilo iti še korak naprej in začeti proizvodnjo krogličnih ležajev, kjer je proizvodni postopek še težji. Valjni ležaji ne morejo povsod zamenjati krogličnih. Pomanjkanje krogličnih ležajev je bilo posebno občutno v prvi polovici lanskega leta. Naposled se je glavna direkcija zvezne industrije motorjev odločila ustanoviti posebno tovarno krogličnih in valjčnih ležajev. Na razpolago so bili potrebni prostori v neki bivši tovarni. Imeli smo že najosnovnejši kader strokovnih delavcev, ki so si pridobili svoje znanje ob proizvodnji valjčnih ležajev v Industriji motorjev. Kupili smo tudi potrebne specialne stroje v inozemstvu.



ben oddelek, kamor so prinesli tudi potrebne stroje ter začeli usposabljanje prve kadre te nove panoge naše industrije.

ga legiranega jekla za kroglične ležaje. To veliko in odgovorno nalogo je naša črna metalurgija rešila s popolnim uspehom. Tako so v tovarni lahko začeli proizvodnjo v domačem jeklu. Treba je bilo še osvojiti proizvodni postopek, ki je zelo zamotan. V močnih stiskalnicah je treba pod velikanskim pritiskom izdelati kroglice določene oblike. Potem ko dobe te kroglice v posebnih mlinskih zares okroglo obliko, jih je treba kaliti, se pravi razbeliti do točno določene temperature in naglo ohladiti. Ta proces je treba ponoviti ob različni temperat-

ri. Nato se začne fino brušenje krogel, zatem poliranje, tako da dobe kroglice popolno obliko kroglice s preciznostjo, ki se meri na tisočinke milimetra. Ko so kroglice izdelane, jih je treba točno premeriti in pregledati, da so brez vsake okvare ali najmanjše razlike v dimenziji, ki je človeško oko ne more več videti.

Pri uporabi specialnih strojev so imeli sprva težave. Se večje pa so bile težave pri osvojitvi proizvodnega postopka. Toda pionirji naše nove industrije krogličnih ležajev so postopno premagali vse ovire. Najbolj zamudno je bilo ugotavljanje pravilne temperature pri kaljenju in pravilne dobe kaljenja.

Letos v maju je delovni kolektiv novega podjetja naposled izdelal prve brezhibne kroglične ležaje in s tem dosegel veliko delovno zmago. Prvi kroglični ležaji domače izdelave iz doma izdelanega jekla so bili nedavno razstavljani na zagrebškem voselju. Brž ko so osvojili komplikiran proizvodni postopek, se je začela naložba razvijati proizvodnja. Tako bomo do konca petletke dosegli tako stopnjo proizvodnje, da bomo izdelovali kroglične in valjčne ležaje ne le v tistih oblikih in velikostih, ki se največ uporabljajo, marveč tudi v vseh drugih oblikah in velikostih, ki jih potrebuje domača industrija. Tako si ustvarjamo tudi na tem važnem področju naše strojne industrije popolno neodvisnost od inozemstva, kar je velikega pomena za nadaljnji razvoj naše industrije in za nemoteno graditev socializma v naši državi.

## Odslej nove živilske nakaznice: Nakup mlevskih izdelkov po izbiri

Da se omogoči potrošnikom zagotovljene preskrbe nakup mlevskih izdelkov po izbiri, pa tudi takih mlevskih izdelkov, ki jih doslej niso mogli kupiti, kakor na primer belo moko in pšenični zdrob, je zvezni minister za trgovino in preskrbo izdal pravilnik o uvedbi in uporabi novih živilskih nakaznic.

Nove živilske nakaznice bodo kakor doslej enotne za vso državo, vendar bo razdelitev na odrezke drugačna. Odrezki vseh živilskih nakaznic bodo imeli enako vrednost, tako da prodajalcu ne bo treba paziti na kategorije živilskih nakaznic. Tako bo imel vsak odrezek za mlevske izdelke enako vrednost, zato bodo imele živilske nakaznice višje kategorije več odrezkov. Za nakup kruha in mlevskih izdelkov bo imela na primer potrošniška nakaznica R-1 (prej TD) 168 odrezkov, potrošniška nakaznica R-2 120 odrezkov, potrošniška nakaznica R-3 96 odrezkov in navadna potrošniška nakaznica G 72 odrezkov.

V krajih, ki jih bo na predlog okrajnega ljudskega odbora določil republiški minister za trgovino in preskrbo, bodo lahko potrošniki na te odrezke za kruh in mlevske izdelke kupovali v mejah možnosti predelave tri vrste kruha, in sicer kruh, ki bo vseboval enotno pšenično moko, izmleto do 90% in ustrezajočo količino koruzne moke, nadalje dve vrste kruha iz pšenične moke in sicer iz enotne pšenične, izmleto do 90% in iz boljše pšenične moke, izmleto do 80%. Po izbiri pa bodo lahko kupovali na te odrezke tudi navadno enotno moko, izmleto do 90%, boljšo enotno moko, izmleto do 80%, belo moko, pecivo iz

bele moke, pšenični in koruzni zdrob, testenine iz bele moke ali iz boljše pšenične moke in naposled koruzno moko.

Sveda pa bo treba za različne vrste kruha ali mlevskih izdelkov oddati različno število odrezkov. Tako bo treba oddati za kilogram pšenično-koruznega kruha ali pšeničnega kruha iz navadne enotne moke osem odrezkov, za kilogram pšeničnega kruha iz boljše enotne moke (zmlete samo do 80%) pa 9 odrezkov. Za kilogram enotne pšenične moke bo treba oddati 11 odrezkov, za kilogram boljše pšenične moke 12 odrezkov, za kilogram bele moke 14 odrezkov, za kilogram peciva iz bele moke 10 odrezkov, za kilogram pšeničnega zdroba 15 odrezkov, za kilogram koruznega zdroba 13 odrezkov, za kilogram testenin iz bele moke 15 odrezkov, za kilogram testenin iz boljše enotne moke 13 odrezkov in naposled za kilogram koruzne moke 11 odrezkov.

V drugih krajih, za katere ne bo veljal gornji način prodaje, pa bodo potrošniki prav tako lahko po izbiri kupovali kruh iz pšenične in koruzne moke, navadno pšenično enotno moko, koruzno moko, pšenični zdrob in koruzni zdrob.

Tudi odrezki za ostale predmete zagotovljene preskrbe bodo enotni. Vsek odrezek za masčobo bo veljal za 100 gramov masčobe in vsak odrezek za meso za 250 gramov mesa; na vsak odrezek za sladkor bo mogoče dobiti 100 gramov sladkorja in na vsak odrezek za kavo 50 gramov kave. Tako bo imela na primer potrošniška nakaznica R-2 11 odrezkov za masčobo, 10 odrezkov za meso, 11 odrezkov za sladkor in 2 odrezka za kavo.

Na gradbišču Nove Gorice dela sedaj 10 frontnih brigad. Med njimi se najbolj odlikuje II. tolminska brigada, ki si je preteklo soboto osvojila prehodno zastavico Izvršnega odbora OF Slovenije. Ta brigada stalno presega norme za 50%. Pred partijsko konferenco za gorški okraj pa je svoje napore še podvojila in presejala norme tudi za 100%. Pa tudi III. tolminska brigada zaostaja.

V tesnem sodelovanju z brigadami stalnih delavcev je II. brigada napovedala tekmovanje vsem ostalim brigadam. V štiridnevnem tekmovanju za večjo storilnost dela so bolje razmestili delovna mesta in zboljšali delo na gradbišču. Tekmovali so tudi, katera brigada bo pridobila čim več svojih članov za druge delovne akcije.

## 10 frontnih brigad hiti gradili Novo Gorico

Druga tolminska brigada, ki organizira tekmovanje, je med prvimi in si skoraj sleherni dan osvoji dnevno prehodno zastavico. Komendant brigade Ivan Korinčič je star partizan-

ski borec, ki je že pri gradnji zadruženih plansarskih stalnih brigad nad 300 prostovoljnih delovnih ur. Vsek brigadir njegove brigade je kolikor mogoče najbolj zaposlen. Pri drobitcu kamena je prej delalo 5 članov, sedaj delajo trije, pa kljub temu opravijo isto delo. Prej je na vsakega brigadirja prišlo 3 kub. m peska, sedaj 5 kub. m. Komendant je iznael posebno pripravo za presipanje peska, s katero so mnogo prihranili na delovni sili.

Tudi pri stalnih delavcih se vedno bolj krepi in širi misel za višjo storilnost. Pri tem je prvi vodja stavbe Franc Lovrec. Na IV. in V. stanovanjskem bloku dela po novem načinu zidanja že pet trojk, ki precej presegajo norme. Med njimi je najboljša trojka zidarja Milana Pelosa, ki presega norme za 200%. Za pomoč zidarjem so organizirali tudi opazno in betonsko brigado.

Druga tolminska brigada, ki organizira tekmovanje, je med prvimi in si skoraj sleherni dan osvoji dnevno prehodno zastavico. Komendant brigade Ivan Korinčič je star partizan-

## Zadružniki v Vrbljenah so kljub oviram med prvimi v okraju končali setev

Jesenska setev v obdelovalni zadrugi v Vrbljenah! Zadružniki so bili pripravljivi, marljivo roke so čakale, njihove so čakale, semena pa od nikoder. Zasebniki so že davno začeli sejati, pa so se skrivaj hihitaj skazale. Semena pa ni bilo. Državno posestvo v Apčah, ki bi ga moralo poslati, ni dalo glasu od sebe. Zato so se zadružniki tiste dni upravičeno jezili. Hkrati pa so sklenili, da jih tekmeči, zadruge, ekonomije in tudi zasebniki, ne bodo kar tako ugnali v kozji rog. In res; ko je okraj nabavil seme iz Menga in Trzina, so delali od jutra do večera. Takrat niso posejali vsi pšenično, ječmen in skoraj polovico rži. Tako so se uvrstili med prve v okraju. Delo pa je bilo še težavnejše; ker skoraj nimajo poljedelskih strojev. Edini stroj, sejalnico, jim je posodilo državno posestvo na Igu. Tudi Ustroj je ves čas nekaj omahoval, toda zadružniki ga niso čakali. Proizvodni plan so sestavili že pred dobrim mesecem. S tem so pripravili zadruzi pot za prihodnje leto. To je okvir, v katerega bodo vložili živo

sliko: vzorna polja, polna težkih klasov; obilo živine, čebele, svinje, vzorno socialistično zadruge. Tako so določili, kaj bodo delali ne je na jesen, temveč tudi spomladi in poleti, kaj in koliko bodo sejali, kakšne stavbe bodo gradili, za koliko bodo povečali število živine.

S planom so bili seznanjeni vsi zadružniki. Proizvodni plan je postajal resnica, saj so jesensko setev že končali.

Morda bo kdo rekel: »Koliko govorje o tej jesenski setvi? Ze naši pradedi so vsako jesen sejali ozimnico, pa niso nikoli dvignili takega hrusta kot danes. Ali ni to le golo bahanje? Zadružniki v Vrbljenah vedo, da to ni bahanje. Velika je razlika med letovanjem in lansko setvijo, ko so bili še zasebniki. Takrat se niso mogli ozirati na tako zvane setevne pogoje. Setevne pogoje lahko obsežno upošteva in ustvarja le zadruga: ali drug socialistični kolektiv. Kakšni so setevni pogoji v Vrbljenah?

Prvi pogoj je dobra zemlja. Na Barju uspevata najbolje rž in pražna ajda. Polja v okolici Vrbljena niso bas najboljša za koruzo, pač pa uspeva odlično beli krompir, od detelj pa lucerna.

Drugi pogoj je kakor povsod dobro seme.

Tretji pogoj so gnojila. Kisla zemlja potrebuje apno; rastline pa so tudi izbirične. Prva hoče drugačna gnojila kakor druga in obratno.

Četrty pogoj je »kolobarjenje«. peti način obdelave itd., nesteto jih je. Vse te pogoje so zadružniki, kolikor so mogli, upoštevali. Rži so posejali veliko, več kot nekaj. 2 ha. Ječmena 2 ha, pšenične 6 ha, in to gojili ter resinjo. Nekaj golice niso sejali. Lani so po prvič preizkusili in obnesla se je sijajno. Po nekem neurju je resnica polegla, golica pa ne. Prihodnje leto bo do posejali tudi manj koruze in več lucerne ter belega krompirja. No, prvovrstno seme so, čeprav po daljšem času, dobili.

Setevne pogoje pa bodo tudi sami ustvarjali. Na semenski parceli 50 ar, ki jo bodo skrbno negovali, bodo vzgojili prvovrstno žito, za kar so prejeli 60 kg semena od selektivskih postaj. Barje bodo začeli izsuševati, zankrat 5 ha. Poleg tega bodo naredili iz travnikov in mejišč še nadaljnjih 5 ha orne zemlje.

Mejišča, o katerih sicer toliko govorimo, pa povzročajo zadrugi velike težave. Zadrucne njive so namreč raztresene naokrog, da se na zemljevidu zdijo kakor otoki. Tako je arondacija zankrat še nemogoča in velika polja ravno tako. Mejišča so preorali le tam, kjer ležijo njive skupaj. Zato se ne smemo čuditi, da so povečali površino orne zemlje samo za 5 ha, ker več niso mogli.

Pohvale vredno je tudi redno poročanje o poteku setve. Obdelovalna zadruga v Vrbljenah tudi vsak prednjači; doslej je poslala še dva poročila.

## Junaška smrt Staneta Žagarija in tovarišev na Okroglem leta 1942

Ob praznovanju 30 letnice SKOJA nam živo stopajo pred oči neštete podobe mladih komunistov-skojcev, ki so imeli pred seboj le edini veliki cilj — zmagati, strelti okupatorja, hkrati pa dvigniti z ljudsko revolucijo vse zatirane.

Eden izmed takih junakov je tudi Žagarij Stane. Njemu in njegovim tovarišem postavlja mladina Slovenije spominško ploščo na mestu, kjer je padel leta 1942, skupno s svojimi dvanajstimi tovariši, na Okroglem pri Kranju.

»Udenboršt je obkoljena,« so sporočile patrulje. 16.000 Nemcev, oboroženih z raznovrstnim, modernim orožjem, pripravljajo napad na 52 partizanov. Zadnja patrulja je še skušala ugotoviti položaj. V patrulji je bil tudi Stane Žagar. Nekaj sto metrov od taborišča so začele deževati na partizane prve nemške kroglice. Borba se je razbesnela. Prvi partizani so že padli. Nekaterim se je posrečilo prebiti nemške obročje, patrulja s Stanetom je bila odrezana od ostale čete. Ze takoj, pri prvem napadu je bil Stane ranjen. Rafal je dobil v nogo. Tovariši iz patrulje sta ga skrila v kup vejčva, sama pa sta se pridružila tovarišem. Minil je dan, potekla je noč, Stane pa je ranjen ležal pod kupom vej. Mnogo krvi je izgubil. Toda, ko so ga tovariši našli, so videli pred seboj vselega Staneta, kot so ga poznali od prveta trenutka. Kot da so to

ni nič posebnega, je jel pripovedovati tovarišem: »Na meni, na tem kupu vej so ves čas sedeli nemški stabni oficirji. Bil sem pripravljen na to, da me odkrijejo. Bombo sem imel odvitno poleg sebe, pištolo pripravljeno na strel. Živega me ne bi dobili v roke.«

Veje so se lomile pod nogami partizanov, ki so nosili ranjenega Staneta nazaj v taborišče. Zelo je trpel, toda ni se izdal z besedico. Prišli so v taborišče. Toda komaj so si oddahnili, že so zaslišali bližajočo se Nemce, Hitro iz taborišča! Partizani so se spomnili na Lojzeta Lukanca iz Dupelji, ki je Staneta skrnil med klaftrska drva. »Fante,« je dejal Stane, »zveze s četo se nimate, zato je najbolje, da se pokušate prebiti čez cesto in železniško. Pridet na Okroglo. Tam je nad Savo v skali odprtina, kjer se skrivate, dokler ne dobite veje. Toda pazite, da ne pustite za seboj sledov, ki bi jama izdali, ker je namenjena za tiškarno.« Slovenskega poročevalca in radio-oddajno postajo.

Srečno, ne da bi jih kdo opazil, so prišli borci v označeno jamo. Skozi odprtino so dobro videli cesto in železnico, ki je bila oddaljena od njih komaj dobrih 50 metrov.

Sredi noči pa se je prilplazil v votlino Stane. Tovariši so ga začudeno sprejeli. Očitaili so mu, da je nespartmeten, ker se ranjen podaja v tako

nevarnost. »Eh, kaj, pa sem le pri vas. Ljudje, pri katerih sem bil, so vsi v strahu. Zakaj bi zaradi mene trpelci, če me dobijo Nemci! Zato sem raje prišel k vam.«

Skozi odprtino se je v jama razlila prva svetloba vstajajočega dneva in osvetlila Stanetov obraz, ki je bil po tolikih naporih blede, upadel in nagosto pokrit z drobnimi znojnimi kapljicami. Trpel je, tako svojim tovarišem tega ni hotel pokazati. Hotel je ostati tak, kakršne je bil, preden mu je rafal prestrnil nogo — steber čete, ki je vtilval svojim fantom v najtežjih trenutkih poguma in moči.

Votlino, kjer so bili partizani, so kmalu zasledili Nemci. Kot besni so začeli streljati v jama, a partizani se niso udali. Nasprotno! Sprejeli so borbo. Puške, mitraljezi, topovske cevi z oklopnih vlakov — vse so Nemci pokuzili, a niso uspeli. Zjutraj naslednjega dne je postala borba še silovitejša, vendar niso mogli z nobenimi sredstvi zlomiti žilavega odpora tri-najstotice. Tedaj so se Nemci zatekli k drugim metodam. Iz Begunj so pripeljali na smrt obsojene talce, jih preoblekli v nemške uniforme, jim dali v roke sveženj min in jih po vrvi začeli spuščati pred odprtino. Tja naj bi talci metali mine. Tudi to ni uspelo. Tedaj pa so pripeljali Nemci z Jesenic delavce gradnje ega podjetja »Slavec,

## Denika tekmovalna podjetnost v ljutomerskem okraju

V mariborski oblasti ljutomerski okraj vneto skrbi, da bo kot napovedovalec tekmovanja v gradnji zadruženih objektov čim bolj častno izpolnil svojo nalogo. Tekmovalni štabi se sestajajo dnevno in so v tekmovanje vključena prav vsa gradbišča. Po Ljutomeru in po vaskih gradbiščih visijo razne parole, ki spodbujajo zadružnike in člane množičnih organizacij, da v svoji vnični ne popuščajo. Kakšni uspehi so možni, ce pomagajo in sodelujejo vsi poklicanci, kaže dejstvo, da so v Ljutomeru zgradili nedavno v 4 dneh hlev za 400 gose. Med partijsko konferenco so v četrtke organizirali tekmovanje v zidanju na zadružni stavbi, ki je dolga 14 x 12 m, in so v enem dnevu zgradili prtiličje in polovico prvga nadstropja.

Tekmovalnu se pridružuje tudi murskosobotski okraj, kjer so razgibali že vsa gradbišča. Politicno vodstvo okraja se za napredek zadružnih gradenj zanima in nudi gradbiščem vsa pomoč. Operativno vodstvo je pokazalo veliko samoiniciativne, zlasti v preskrbi kritičnega materiala in se ne obrača za vsak žebelj na republiško upravo.

Slabše je stanje v ptujškem okraju. Operativno vodstvo je precej osamljeno, ker mu okraj ne nudi dovolj pomoči. Razen tega pa so tudi njegovi člani premao delovni in zaoostajajo za nalogami. To pa je tudi najvažnejše, ker v ptujškem okraju vprasanje gradiva ni pereče.

Tekmovalni štab si je postavilo tudi oblastno vodstvo, ki bo skušalo vplivati na vse okraje, da se gradbena delavnost na zadružnih gradbiščih mariborske oblasti poživlji. Tekmovalne štabe so doslej organizirali že v okrajih Ljutomer, Murska Sobota, Dravograd, Poljčane in Maribor — mesto. Nujno pa je, da oblastni tekmovalni štab vprasanje hitrejšega zidanja zadružnih gradenj čim bolj pospeši in da vse svoje okraje razgiblje. Tako doslej ni bilo konferenca v okraju Maribor — okolica, čeprav je ta okraj sedež oblasti najbližji. Vztrajno si je treba tudi prizadevati, da bodo v vseh tekmovalnih štabih na oblasti in po okrajih čim bolj iniciativno sodelovali zastopniki množičnih organizacij.

Diskusija slovenskih književnikov o zborniku

„Jugoslovanska poezija“

V številki z dne 3. septembra smo pod naslovom »Antologija jugoslovanskega pesništva« objavili članek Toneta Potokarja, ki informativno prikazuje nedavno izšli zbornik »Jugoslovanska poezija«. Zbornik je izdala Zveza književnikov Jugoslavije ter je prvi poskus te vrste pri nas. Društvo slovenskih književnikov je sklicalo po izidu te knjige poseben diskusijski večer, na katerem so bile ugotovljene pomankljivosti te antologije, zlasti glede na slovenski del. S te diskusije prinašamo nekaj misli v izvlečku.

Diskusijski večer o novi antologiji jugoslovanskega pesništva je bil zelo živahen in dobro obiskan. K besedi so se med drugim javljali Lino Legiša, Milan in Drago Seg, Mile Klopčič, Matej Bor, Lojze Krakar, Jože Pahor in drugi. Vsi diskutanti so poudarili pomen tega almanaha, v katerem naj bi bila predstavljena jugoslovanska poezija, hkrati pa so bili mnogi, da tak izbor poezije, kakor je izšel v »Jugoslovanski poeziji« ni zadošča predstavljati slovenske poezije in zaradi tega tudi celotne poezije jugoslovanskih narodov ne.

Prva redakcija izbora iz slovenske poezije je bila končana do začetka leta 1946. Napravil jo je Lino Legiša. Prvotni izbor je bil namenjen za Rusijo, kjer bi pesmi tudi prevedli; slovenski del je bil preračunan na sto strani. Pozneje se je načrt za antologijo menjal in iz slovenskega izbora je bilo črtanih in zamenjanih več pesmi. Pri novi, odkrjeni redakciji je bilo očitno nesorazmerje med izborom iz pesništva drugih jugoslovanskih narodov in med izborom iz slovenske poezije. Pri slovenskem delu je bilo zastopano manjše število pesnikov s preveč skromnim številom pesmi. Nova redakcija, v kateri je bil tudi Filip Kumbatović, si je bila edina, da bi obširnejši izbor iz slovenske poezije samo povzdignil vrednost celotne antologije. Zato je predlagala, naj bi se pri Prešernu objavil »Sonetni venec« v celoti, zatem pa se dodale pesmi »Soneti nesreče«, »Gazele« (I in V), in »Pevcu«, pesem »V spomin Andreja Smoleta« pa bi lahko zamenjala pesem »Ribice«. Levstik bi moral biti po mehur, ki so odločala pri neslovenskem delu, zastopan z večjim številom pesmi; Stritar bi moral biti zastopan vsaj s kakšnim od »Dunajskih sonetov« in s kakšno »Dunajsko elegijo«; izbor Jenkovih »Obrazov« bi moral biti širji; od Gregorčiča bi bilo treba sprejeti pesmi »V pepelnih nočih«, »Moje srce na kri skropite«, »Znamenje«, »Rože je na vrstu pleše«, »Nazaj v plaminski raj«, »Človeka nikare in zaradi drugih jugoslovanskih narodov »Hajdukovo oporoško«; pri Askercu bi morali dodati pesmi »Kronanje v Zagrebu«, »Brodnika«, »Mi vstajamo«, »Moja muza« in »Mejniki«; od Gestrina bi bilo treba priobčiti »Balado o prepelici«, iz Cankarja pesmi »Iz moje samotne, grenke mladosti«, »Na mojo pot ne troši rož dišeča«, »Noč prihaja in mojo tiho sobo«, »Kettejev izbor je preskrben, morali bi dodati pesmi »Zapustil sem ljubljansko belo mesto«, »Dejal sem ti, da rožica si roža« (Spomin II), »Taj, pijem«, »Zena« (Adrija IV), »Zimska idila«, »Kakor labud beogradske« (Na motu san Carlo VI), »Temno je danes« (Vijolica II), dasi bi tudi s tem ne bil dovolj prikazan, ker bi manjkala v izpopolnitvi njegove podobe vsaj kakšen izmed njegovih ciklov (Crne noči); pri Murnu bi morali dodati pesmi »Pomladanska slutnja« (Kadar pomlad v deželo hodi), »Pesem« (Kakor roža na poljani), »Sentjančeva«, »Vihla«, »Kdo v brezglasno to noč«, »Snege« (Brez konca padaš); pri Zupančiču pesmi »Bolj nežna nego diha«, »Med drevjem si čul plahutanje«, »Tiho prihaja mraka«, »Vseh živih dan« (kar bi bilo boljše od odločka iz »Dumea« in morda še »Kovaška«; enako bi bilo treba dodati kakšno pesem pri Gelju in pri Grudnu; pri Kajuhu bi naj bila objavljena namesto pesni »Pozdrav ljubie pesem« »Bosa pojdiva«.

Takšni so bili predlogi leta 1947. Dokončnemu izboru je škodovalo, da se je stalno spreminjal kriterij in da izbor ni bil enotno urejen; preveč je bilo improvizacije, premalo sistematičnosti dela. Neugodno je vplivalo tudi to, da so se menjali uredniki in da celotna redakcija ni sodelovala pri končnem izboru celotne knjige. Tako v knjigi, ki je sedaj izšla, ni Gradnika, Seliškara in še nekaj drugih imen.

Kriterij za zbirko bi moral biti utemeljen in objektivno, ne glede na to, da je bila zbirka najprej namenjena za Sovjetsko zvezo ali pozneje za kam drugam. Tako vemo, da živi Stritar v kulturni zavesti slehernega Slovenca. Slovenske poezije brez Stritarja ni, zlasti pa ne brez njegovih »Dunajskih sonetov«. Tisti, ki so jih izločili, so zelo pogrešili, ker so se postavili na preozkoročno stališče, da takšna polenična poezija, kakor je Stritarjeva, čeprav je visoko umetniška, ne spada v antologijo. Takšen izbor, kakor je izšel, kaže na neko merilo in stališče, s katerim se slovenski književniki ne morejo strinjati in o katerem ni treba molčati. Znamo je, da Zogović, ki je imel veliko besedo pri tej antologiji, ni imel pravega razumevanja in da se je povzpel od izjav, ki niso v čast kulturnemu delavcu. Izjave o Prešernovi poeziji, da je avstrijskarska, o pesniku samem pa, da je avstrijski pesnik, kažejo, da je avstrijski pesnik, prihaja o tem. Vsem je jasno, da je Prešeren največji jugoslovanski pesnik. Napadno je bilo tudi izpustiti pesnike kot so Alojzij Gradnik, Tone Seliškar, Božo Vodušek in Cene Vipotnik. Vsak od naštetih ima lastno pesniško fiziognomijo, pomembno za našo poezijo. Da so ti pesniki izpadli, ni bilo v korist antologiji ter bi morali v prihodnji antologiji resno razpravljati o tem. Delo vsakega pomembnega književnika je življenjska realnost, ki je ni mogoče zanikati. Tudi

je res, da je tematika mnogo, a vendar ne vse; kvaliteta je merilo, ki bi moralo biti obvezno. Seveda pa ni mogoče tajiti, da je večina stvari, ki je objavljena v tej knjigi, dobra, ugotoviti je le treba, da je mnogo pesmi izpadlo po krivici. Tako manjkajo pri Grudnu najboljše pesmi, v zbirki ni Jožeta Udoviča. Prav tako si ne moremo misliti partizanske lirike brez Levčeve pesmi »Požgana vasa«. V predvojni liriki manjkata ena ali dve pesmi Bogomila Faturja. Od izpadlih bi bilo omeniti še Vido Tauferjevo in našega prvega socialnega pesnika Frana Albrehta.

Poudarjeno je bilo, da gre tu za prvi poskus jugoslovanske poezije. Zato bi bilo težko pričakovati, da bo ta zbirka brez vsake napake. Predvsem so bili napadni kriteriji, po katerih je bila sestavljena. Napadno je mišljenje, da spada sem pesem, ki je samo propagandna; državljansko pravico in takšni antologiji imajo vse pesmi, ki so na visoki umetniški stopnji in so odraz vsake dobe.

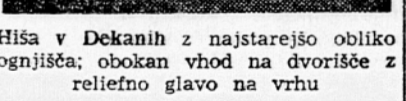
Zbirka »Jugoslovanska poezija« je bila zamišljena kot poezija narodov Jugoslavije. Pri nas je več narodov in književnost nastaja v več jeziki. Naš razvoj z ostalimi narodi ni šel vedno po isti poti. Čez sto let bo imel tisti, ki bo urejal takšno antologijo, lažje

Raziskavanje ljudske kulture v slovenski Istri

Spriču poudarka, ki ga dajemo v naših dneh ljudskosti na vseh področjih, bi pričakovali tudi, da bomo posvečali prav študiju slovenske ljudske kulture mnogo več smotrne skrbi. Našemu nekaj dejstev: število etnografskih strokovnjakov v muzejih je nespremenjeno; edina strokovna revija je v štirih letih izšla v enem snopcu; za vpis etnologije na univerzi niso določili niti enega študenta itd. Edino na področju smotrnega terenskega raziskavanja smo vidno napredovali. Razumevanje ljudske oblasti je omogočilo, da je lani 15 članska ekipa etnografov raziskovala vasi med Grosupljem in Turjakom. To področje je letos razširilo delo nove skupine v okolici Smarja; obenem pa je Etnografski muzej v Ljubljani, ki organizira omenjeno delo, načel še novo ozemlje: slovensko okolico Trsta in Kopra. Tudi tukaj se je pričelo delo v krajih, kjer je zaradi bližine mesta stara ljudska kultura najbolj ogrožena.

Ministrstvo za prosveto LRS, Vojaška uprava JA v Kopru in Slovenska akademija znanosti in umetnosti so omogočili, da je od 15. sept. do 22. okt. t. l. 14 članska ekipa Etnografskega muzeja v Ljubljani pod vodstvom asistenta Milka Matičetovega z velikim uspehom delala v krajih, ki so bili naši etnografski veditelji skoraj neznan.

Delovna skupnost etnografskih strokovnjakov, zastopnikov pomožnih panog in risarjev je iz Dekanov pri Kopru hodila dan za dnem v Istrske vasi Skofije II-IV, Urbanci, Slatine, Kolobar, Ankarar z zaseki, Tinjan, Osp, Socerb, Kortina, Dvori. Pri tem so ji bili vodniki štirje gimnazijci iz Kopra, ki so se med delom razvili v spretno zapisovalce gradiva. Kakor



Hiša v Dekanah z najstarejšo obliko ognjišča; obokan vhod na dvorišče z reliefno glavo na vrhu

povsod doslej, tako je bilo tudi tod delo ekipe sprejeto z razumevanjem in naklonjenostjo vaštanov.

Skupina, ki je zbirala gradivo o materialni kulturi, je študirala tipe naselij in ljudsko stavbarstvo. Prav zahodnoslovenska, mediteranska hiša je doslej površno obdelana. Sele, ko bodo pregledane vse vasi, bomo mogli dognati različne hišne tipe z vsemi značilnostmi. Pri tem pa je nujno sodelovanje med etnografi in arhitekti. Skrb za to delo je imela ing. arh. Gizela Suklje, ki je z dijakinja Mara Sole za umetno obrt naredila nad 30 tlorisov in gradbenih detajlov raznih hišnih tipov od emocijsnega do nadstropnega; celotnih situacij domov z nadrobnim opisom, ki podaja tudi domače nazivje in gospodarsko-socialno ozadje razvoja hiše. Pri tem so si prizadevali dognati najstarejše oblike hiš in njih poedinih delov (peči, osterjaja). Uporaba domačega kamna ustvarja mikavne obokane vhode z okrasnimi reliefi; preproste kotce (svinjake), krite s škrlmi; ograjne zidove, kavade z odprtimi ognjišči itd., kar nudi študijske snovi dovolj.

Ostale panoge gmotne kulture sta raziskovala ravnatelj Etnografskega muzeja Boris Orel in univ. asist. dr. Vilko Novak s sodelovanjem dijakov in dveh risarjev, ki sta naredili nad 130 risb hiš, naselij, ognjišč, pohištva, orodja, posoda, gospodarskih priključkov, vozil in drobnih detajlov. Okoli 300 fotografiranih fotografiranih zapisov. Na področju poljedelstva je bil ugotovljen ves potek obdelovanja vseh vrst žit in sadežev z nazivjem in orodjem. Posebna pažnja je bila posvečena vrtnarstvu. Sajasp še danes zalaga z radičem Trst, — in sadjarstvu s smokvami in

stališče. A vendar danes že čutimo, da je tudi dejstvo, da danes debatiramo o jugoslovanski liriki, eden tistih elementov, ki bo v prihodnjih letih igral veliko vlogo. Danes je deležna vsa Jugoslavija skupnega razvoja. V teku je proces, ki se ga vsi mogoče premalo zavedamo.

Diskusija je pokazala, da bo treba še in temeljito spregovoriti o izboru in določanju kvalitete lirčne pesni. Obsoditi je treba takšno ozko stališče kot je bilo Zogovičevsko, ki je bil mnenja, da Murn nima kaj iskati v slovenskem delu antologije. Murn resda ni bil borben pesnik, toda njegova poezija globoko izraža tisti čas in njegove pesmi so nedvomno postale glasnik tistega časa. Tudi ljubezenska poezija je lahko poezija, ki šteje za polnovredno. Padla je tudi opazka, da gledamo na klasike z veliko širokogrudnostjo, pri sodobnem pesniku pa se uporabljajo najstrožja očala. O vsem tem, je bilo rečeno, bi bilo treba govoriti še v Društvu slovenskih književnikov, a tudi na bližnjem Drugem kongresu književnikov Jugoslavije.

V celoti je diskusija nakazala vrsto kulturnih problemov, ki presegajo okvir običajne debate. V dejstvu, da je dala svoj prispevek k razčiščenju nekaterih pojmov, je treba beležiti njen največji uspeh.

dijakmi. V zvezi s stiskanjem olja so bili zbrani novi podatki o torčljah — stiskalnicah, ki so jih v zadnjih dvajsetih letih izpodrinili moderni stroji. Velika panoga je tudi vinogradništvo, čeprav ti kraji še niso izrazilo vinorodni; o starem načinu saditve trte v brajah I. dr. so zapisali doslej neznanogradivo. Nadrobno so obdelali živinorejo s spomini na nekdanje ovčarstvo; s travništvom, pašništvom in prometom. Najtesneje je povezana s temi področji ljudska prehrana, ki je tu skromna; za dopolnitev slike o celotni slovenski prehrani pa podaja pomembno gradivo. Zbirno gospodarstvo pozna zaradi pomanjkanja gozdov manj užitnih sadežev in rastlin, toda stikati je treba za sleherni besedo o tem. — H gospodarstvu sodi tudi domača obrt, hišna delavnost, ki se je v bližnji preteklosti izživljala predvsem v peki in nošnji kruha v Trstu in Koper, kamor so nosili in tvorili na oslih tudi mleko, sir, seno, pepel, drva. — Za hišno opremo so značilne določne skrinje (kasasn, banka), ki so jih po izročilu Čiči tvorili razložene na oslih v te kraje.

Glede nazivja vseh panog gmotne kulture je treba poudariti, da so poleg številnih tujk v rabi za osnovne predmete lepi domači izrazi, ki vežejo tudi to pokrajino z ostalo slovensko zemljo.

O ljudski noši slovenske Istre je ohranjen od Valvasora in Naldinija (1700) sem največ podatkov izmed vseh naših noš. Ohranjeni so še njeni deli, tako kamžot, nje najstarejši del — brezokovno, po sredi preklorano žensko oblačilo in oživljeni starinski plesi j o bodo vzdrževali z novo silo. Mesto doseganih spatek (»brkinska« noša) bomo rabili pravilno obliko »brkinska« noša, ki jo nosijo Bršiče, doma na Bregu. Ta noša je prav za prav ista kot škeđenska in sega do slovenske narodnostne meje ob reki Dragonji.

Raziskavanje prof. dr. Iva Juvančiča o socialni kulturi tega ozemlja so doglala mnoge podrobnosti glede družbenih in pravnih odnosov. Ker so bili ti kraji pod beneško republiko, ki je bila relativno napredna, je izročilo o fevdalizmu zelo šibko. Preko tega obmejnega ozemlja so uhajali beguni iz Avstrije, kar mu je dajalo svojski značaj. Iz ekonomske borbe za gozdove in gmajne so se odražali v »prvirčkih«, vzdevkih, ki si jih dajejo. — V družinskem razmerju se uveljavlja mediteranski tip, ki je navezan na stare in ostale družinske člane. Oče razdeli posestvo v enakih deležih med vse sinove, kar se uveljavlja zlasti vidno v postavljanju hiš v strnjeni vrsti. Tako poročni vnuč živi pogosto v isti hiši z dedom.

Duhovni kulturi je še teže priti iz črno do jedra, zato sta dva raziskovalca za to področje premalo. Tu je treba nujno misliti na vzgojo novih delavcev. Najboljši poznavalec zapadnoslovenske folklore, vodja ekipe Milko Matičetov, je zapisoval ljudske, družinske in letne običaje ter ljudsko pesništvo v vseh panogah. Nabral je bogato zbirko uganj in pregovorov, ki dopolnjujejo doslej na Dolenjskem nabrano gradivo ter izpirčujejo značilno krajevno svojkost. Mnogo krajevnih šalovnih zgodbic živi med ljudstvom, v katerih si vasi nagajajo in ustvarjajo šegave značaje. Med pesmi so se ohranile uspanke, otroške poštevanke, zbadljivke, nabožno navdahnjena besedila v verzih in nevezani obliki; dalje svatovski, dolgovzne pripovedne zgodbe; pa še stare duhovne pesmi, zlasti božične — vse te tudi z navepi. To gradivo so zapisali natanko po narečju in z navepi.

Ljudsko glasbo je zasledoval prof. dr. Radoslav Hrovatnik, ki je zapisoval ohranjene napeve k omenjenim pesmim in plesom, zbral notne zapiske izpred 50 let in zapisana besedila; izročilo o petju, zborih, godbah, starih godih in godalnih, med katerimi je poznana pastirska nunalca iz trstja. Ohranjen je spomin na dude (ludro) in izraz »bugarita« — po starinski peti; med tem ko pravijo za peti — »pojat«. Studij nabranih besedil in napevov bo prinesel marsikaj novega v zgodovino naše glasbe. — Tudi študij ljudskih plesov je dognal mnogo zanimljivega: poznajo v raznih variantah polko, zlasti pustno; valček, sedmorka s tekstom; dopaši ali cotic, v obliki kola; mazurko; zlasti pa mafrine, ki imajo obredni značaj in so arhaičen ples. Ugotovljeno je,

LIST IZ STAROGRŠKE LIRIKE

MIMNERMOS - SOVRĀ

Grški elegik Mimnermos (okoli 600 pr. n. e.), doma v Kolofonu, je živel v dobi, ko so jonska mesta Male Azije izgubila politično svobodo in prišla pod oblast lidijskih kraljev. V nadomestilo za samostojnost se je lahko živo jonsko plemo vdajalo pregnani gldzavosti in razuzdanemu uživaštvu. Tudi Mimnermova poezija nosi pečat svoje dobe. Iz ostankov njegovih elegij zveni erotično-mehkobno razpoloženje. V žalobnih tonih opeva čare mladosti, obtožuje starost in spodbuja k čutnemu uživanju, dokler je čas. Njegov jezik je nenavadno zvonek in nežen, kakor ustvarjen za sentimentalno elegijo.

Fragm. 1

*Življenje kaj je, kaj lepó brez zlate Afrodite? Umrljem naj, ko več ne bo ljubezen nežna meni v mar ne vročega objema žar in vse naslade skríte! Saj drugo ne, le cvet mladosti možém, ženám je vir sladkosti!*

*’A kadar pride zla staróš, človeka rjá se loti: družica mu je le slabost, nemir in strah od dne do dne mu kljuje žalostno srce, še sončni svít ga moti: saj mladi svet ga le prezra, sovražno starcu se zapira.*

Tako staróš je bog v nadlog postavil krog!

Fragm. 2

*Mi pa smo prav kakor listje, ki bujna pomlad ga poraja, kadar z gorečo močjo sonce požene ga v rast.*

*Z njim vred kratek le čas veselimo se cvetne mladosti, dobe, ko usoda še ni znana ji dobra ne zlá.*

Vendar stojita že tu dve črni nam Kerí ob strani: dna nadožno staróš, druga prinaša nam smrt.

Kerí: Kere so bile boginje smrti ali bolje, posebne vrste smrti; Kera za starost je izjema.

*Bežne so ure, ko čas je trgati rož mladoletnih, kakor že daleč na svet sončna razliva se luč.*

*Kadar pa minejo leta in konec je dobi cvetóči, boljša na naglem tedaj mimo življenja je smrt!*

Fragm. 5

*Po udih vseh me mrzel pot obliva, trepét spreleta me, ko uprem oči v cvetenja tvojega minljive dni, mladosti zorne roža ljubezniva!*

*O da bi kčila dlje pomlad vonjival Tako pa naglo kakor sen zbeži in že grozeče nad glavó vиси možu staróš brezlična, nezmagljiva!*

*Zbog nje ljubezen, čislanje pogreša, ko v grdo spako vséga spremeni, v objemu njenem vid in um mu peša.*

Fragm. 12

*Iz dneva v dan se Hélios ukvarja, od dela nikdar truden ne počine, ne sam ne konji, brž ko v jutro sine iz Okeána rožnoprstna Zarja:*

*zakaj ponoči nese ga brodarja povšečna postelj čez morja globine, ki votlo ulil iz zlate je kovine Vulkan in dal ji s krili lét viharja.*

*Z njo naglo v spanju prek valov drči, od krajev Hesperid do vzhodne obale, kjer urna vprega že naréd stoji:*

*in komaj mlada Zarja se zbudi, Hiperiónov sin iz ladje zale že spet na sončni voz se zavihiti.*

Hélios: bog sonca, sin Hiperionov. — Kraji Hesperid: večerni kraji, zahod.

da so napeve za plesne igrali tudi različni učitelji.

Nabrano etnografsko gradivo, ki kljub nujni nepopolnosti prikazuje njave in izraze vsega ljudskega življenja v zaledju Trsta in slovenski Istri, bo v Etnografskem muzeju v Ljubljani prepisano in urejeno ter uvrščeno k doslej zbranim zapisom, da bo ob svojem času na razpolago strokovnemu študiju, ki nam bo ustvaril temeljno delo o slovenski ljudski kulturi v sedanjosti in preteklosti. V tem je namreč smisel vsega etnografskega prizadevanja: gradivo razčleniti in razložiti, uvrstiti v razvoj domače in svetovne kulturne dejavnosti. Osnova vsemu pa je, zanesljivo in čim popolneje nabrano gradivo, ki ga za more zbrati le vestno in šolanlo delo. Zato je nujno, da nadaljeujemo rodoljubno ubadanje svojih prednikov s smotnim in sodobno usmerjenim delom, ki naj bi mu poklicani posvečali vsi skrb.

Etnografska ekipa v slovenski Istri ni le ugodno vplivala na ljudstvo s svojim občevarjenjem in delom, marveč mu je skušala nuditi še sicer izobrazbe in vzgoje. V Dekanah je predaval (s projekcijami) M. Matičetov o delu ekipe in ljudski kulturi; I. Juvančič o narodnem heroju Vojku; v Kopru je B. Orel govoril pod okriljem prosv.

KONCERT BEETHOVNOVIH SONAT

Posamezni dogodki v našem koncertnem življenju so ugodna znamenja, da se nam glasbena kultura lepo razvija, da se dviga njena raven in da proničajo pozitivne silnice vedno bolj v širino med naše ljudstvo. V potrdilo tej sodbi je bila zadnja koncertna prireditev violoncellista Antona Janigra, našega gosta in dobrega znanca, in italijanske pianistinje Suzane Gyr, s katero smo se prvič srečali v našem koncertnem svetu. Oba umetnika sta naša presenetila s svojim koncertnim sporedom; v dveh zaporednih večerih sta izvedla pet Beethovnovih sonat za violoncelo in klavir (dve iz op. 5, eno iz op. 69 in dve iz op. 102) in še Varracije na Mozartovo temo. Tveganje sporedi Menda smo prvokrat doživeli tako drzno izbero umetnin, tako brezobzirno in dosledno po čistih umetniških napahtkih sestavljen koncertni program, ki se ga ni dotaknila niti rahla senca kompromisov in računov s sigurnimi efekti. Umetnika sta izvestno dobila Oba večera Beethovnovi umetnosti sta bila polna intimne ubranosti in najčistjših umetniških užtkov. In oba večera polna pozornih in hvaležnih poslušalcev.

Jugoslovanska kronika

Zadnji čas je pri nas zopet stopilo v ospredje vprašanje pravilnosti književnega jezika. Državna založba Slovenije pripravila obsežen slovenski pravopis. Hrvaški so že predlanski izdali v 50.000 izvodih deveto predelano izdajo svojega Boričiča. V Beogradu se prav tako pripravljajo nova izdaja Beličevega pravopisa, ki bo po avtorjevi izjavi prav tako v marsičem dopolnjena, saj bo še enkrat obsežnejša kakor je bila predvojna. Prinaša tudi nekaj novosti; avtor je upošteval tudi srbski južni govor. Knjiga bo izšla v založbi Instituta za srbski jezik. Razen tega moramo opozoriti, da so začele izhajati zadnji čas tudi revije, ki so posvečene izključno jezikovno-pravopisnim problemom. V Sarajevu je Institut za sodobni jezik že pred tedni izdal prvo številko revije, ki se imenuje »Pitanja savremenog književnog jezika«. V njej je več aktualnih člankov. Pisatelj Marko Marković piše o sledovih kvarjenja srbskohrvatskega jezika v zadnjih desetletjih preteklega stoletja v Bosni in Hercegovini, ko je Avstrija zasedla deželo. Zanimivi so tudi prispevki urednika revije J. Vukovića. V Beogradu je že pred vojno izhajala revija »Naš jezik«, pri kateri je v glavnem sodeloval akademik dr. Belič. Te dni je Institut za srbsčino pri Srbski akademiji v Beogradu zabel z nova izdajo revije »Naš jezik«. Revija ima popularno-znanstveno obležje. Uredništvo objavlja, da bo revija obsegala 2 do 3 tiskovne polje mesečno. Mogoče je tudi, da bodo izhajale dvojne številke na 4 do 6 tiskovnih polah. V juliju in avgustu revija ne bo izhajala. Letna naročnina 100 din. Ob koncu omenjam, da so tudi v Zagrebu že v teku priprave za izdajanje podobne jezikovnih vprašanjem posvečene revije.

Svoje delo zaključuje ekipa z etnografsko razstavo v koprskem muzeju, kjer je pokazala iz izborom svojih slik, risb, tlorisov in za Etnografski muzej v Ljubljani nabranih predmetov — prerez življenja slovenske istrske vasi. Razstava naj bo prvi mejnik in vzpodbuda vsem, da bomo s popolnim uspehom vztrajno nadaljevali v etnografskim raziskavanjem vse zahodne Slovenije.

Nekaj novosti Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani

V Beogradu je 3. septembra nenadoma umrl profesor Glasbene akademije in znani srbski skladatelj Kosta Manojlovič. Rodil se je v Krnjevu l. 1890. Po študijah v beograjski Srbski glasbeni šoli je proučeval glasbo v Moskvi, Monakovem in v Londonu. Posebno znan je kot glasbeni pedagog. Veliko je komponiral, zlasti zborov in solističnih del, hkrati pa tudi obdelal narodnih pesmi, katerih je zapisal na tisoče. Posebno veliko je potoval po Makedoniji in v Kosovu, zbraljo glasbeno narodno blago. Napisal je več pomembnih del s področja glasbene znanosti, tako življenjepis Stevana Mokranjca, »Glasbeno delo našega požeželjaka«. Na zadnjem potovanju po vzhodni Srbiji je nabral čez 300 napevov med ljudstvom. T. P.

Bankoff G.: The Boon of the Atom, London (1946) (8977)  
Bogdanov-Katkov N. N.: Rukovodstvo k praktičeskemu snizjanju po obščem entomologiji. Izd. 6. Moskva 1947. (8978)  
Chamber's Mineralogical Dictionary, London (1948) (8979)

## Evidenca o setvi naj bo realna in točna

Dosedanji rezultati evidenčnega spremljanja jesenske setve kažejo, da so se poedini sektorji lastništva zelo potrudili in vodijo realno, dnevno in tedensko evidenco. Poročila, ki se stečajno od krajevnih ljudskih odborov za privatan sektor, od kmečkih obdelovalnih in državnih posestev na okrajne in oblastne ljudske odbore, potrjujejo stvarne uspehe poedinskih gospodarskih ent. Dosedanja praksa pa je pokazala, da se je premalo skrbelo za evidenco spremljanja planov v kmetijski proizvodnji zlasti v setvi poedinskih kultur na privatnem sektorju.

To pomanjkljivost so posebno izkoristili največji kmetje, ki so opustili obdelavo zemlje z namenom, da se izognejo obveznim oddajam in tako skodujejo skupnosti. Setveni plani tako niso bili izpolnjeni, prehranbeni skladi pa so bili za prikrajšani. Po drugi strani so bili škodovani mali in srednji kmetje, ker jim je bila zaradi slabe evidence o posejanih površinah in ocenjevanju hektarških donosov predpisana previsoka obvezna oddaja žita. Tako je bila na primer Alojzija Grabner v kraju Krško, ki je imela posejanih s pšenico samo 70 arov, obremenjena pri obvezni oddaji za 414 kg pšenice preveč, ker je bilo v evidenci krajevnega odbora zapisano, da je posejala 1 ha pšenice. Te pomanjkljivosti izvirajo iz slabe in površne evidence krajevnih in okrajnih odborov, ki z malomarnim odnosom do realne evidence v kmetijski proizvodnji kvarijo prizadevanje ljudske oblasti.

Evidenčno spremljanje izpolnjevanja setvenega plana naj se torej opravi s čutom odgovornosti, realno in točno. Temeljito in realno evidenco naj vodijo zlasti krajevni odbori in setvene komisije, da bodo privatna gospodarstva pravočasno in v celoti

posejala površine žita, ki so jim bile določene v pismenih obvestilih, odnosno odločbah. V dnevih do konca meseca oktobra morajo krajevni odbori setvene komisije in vaške množične organizacije opraviti temeljit pregled seznamov individualnih gospodarstev, ločeno od posestnih skupin in ugotoviti, ali so že izpolnili setveni plan, na temelju katerega jim bo predpisana obvezna oddaja žita v gospodarskem letu 1950.

Realno sestavljena tedenska poročila o jesenski setvi pošiljajo evidenčni delci državnega posestva Kočevje (Kolar Franc), Solskih posestev v Mariboru (Sušnik), direkcije ljubljanske oblasti (Novak) itd. Malomarni odnos do evidence pa imajo evidenčni delci državnih posestev na Bokalcah, v Radgoni in Orešku, ker niso med setvijo predložili še nobenega realnega tedenskega poročila. Za to svoje malomarno delo so bili sedaj predani disciplinskemu sodišču.

V tedenskih evidenčnih poročilih o setvenih delih dobro poročajo okrajni ljudski odbori Ljutomer, (Anica Rodo), Celje - okolica (Jože Samec), Kamnik, Maribor - okolica, Tolmin, Sežana, Dravograd, Lendava (Marica Suša), Krško (Erna Krule), Kočevje (Gornik) itd. Skrajno površno pa sestavljajo tedenska poročila o setvi okraj Goriča (Ivan Širok, ki je že predan disciplinskemu sodišču), Iliriska Bistrica, Grosuplje in Radgona (Matilda Kos). Slabo evidenčno službo imajo organizirano tudi oblastni ljudski odbori, predvsem Postojna, Maribor in MLO Ljubljana. Ministrstvo za kmetijstvo opozarja vse evidenčarje krajevnih, okrajnih in oblastnih odborov, da naj v prihodnjem tedenskem poročilu izpolnijo vse vsebujoče pokazatelje na obstoječem obrazcu POE/2 in jih dostavijo do do-

ločenih rokov. Poročila, ki ne bodo sestavljena po vsebujočih rubrikah oziroma pokazateljih, ne bodo sprejeta in bo dotični evidenčar predan disciplinskemu sodišču.

### Ministrstvo za kmetijstvo LRS Pošljite tekmovalna poročila

Po vseh predelih Slovenije se je jesenska setvena dela bližajo h koncu. V gorskih predelih je setev, zlasti ječmena in rži, že zaključena. Vreme letošnje jesen zelo ugodno vpliva na razvoj setev. Po nekaterih predelih je sicer obdelava zemlje težja zaradi prešuhe zemlje, vendar setvena dela vseeno redno napredujejo.

Pred časom je republikanski setveni štab razpisal tekmovanje s 7 točkami, po katerih naj bi tekmovalce krajevnih in okrajne setvene komisije. Dosedanji rezultati tekmovalca kažejo, da so nekateri setvene komisije posamezne tekmovalne točke že v celoti izpolnile.

Republički setveni štab sporoča vsem krajevnim in okrajnim setvenim komisijam, da naj predložijo rezultate o tekmovanju pismeno na naslov Ministrstva za kmetijstvo, Ljubljana, Vilharjeva 33 do vključno 29. t. m. Pozneje došla sporočila se pri oceni in razdelitvi nagrad ne bodo upoštevala.

Pozivamo vse setvene komisije okrajnih in krajevnih ljudskih odborov, ki pregledujejo posejane površine oline repice in lanu, da pregled končajo v nedeljo 23. t. m. Poverjenosti za kmetijstvo okrajnih ljudskih odborov naj o opravljenem pregledu poročajo telefonsko oblastnemu ljudskemu odboru dne 25. t. m. do 12., leti pa ministrstvu za kmetijstvo dne 26. t. m. do 12.

Ministrstvo za kmetijstvo LRS

## Triglavska tiskarna je izpolnila letni plan

Delovni kolektiv Triglavske tiskarne v Ljubljani je kot prvi v grafični stroki Slovenije dne 20. oktobra po vrednosti izpolnil letni plan. Za svojo potrjivost in vsestranske uspehe je ta kolektiv že v I. polletju letošnjega leta prejel prehodno zastavico od vlade LRS. Takrat se je obvezal, da bo letni plan izpolnil do 10. novembra. Toda svojo zmagajevost je slavil že 21 dni pred tem rokom. Delavci tega podjetja pa so dosegli še dva druga pomembna uspeha. Z 1. oktobrom so predpisano znižanje polne lastne cene preseglji za 23%, medtem ko so planirano letno vsoto davka na prometu proizvodov preseglji za 50%.

Izredno prizadevanje delovnega kolektiva se je posebno pokazalo zadnja dva meseca, ko so dnevno delali štiri ure čez redni delovni čas, da bi naša šolska mladina o pravem času dobila potrebne učne knjige. Na slovesnosti ob izpolnitvi letnega plana je bil tov. Pinto semdič proglasen za udarnika. Prejel je prehodno zastavico o podjetja kot najboljši delavec, do bil pa je tudi prehodno zastavico za svojo najboljšo brigado. Zadnje štiri mesece je redno presegal normo za 48 do 64%, svojo obveznost za predkrogno tekmovanje pa je presegel za 140%. Trejič je bil proglasen za udarnika tovarišče Jože Flašar, ki je presegal normo za 33%, udarniški naslov pa je dobila tudi tovarišica Avguštin Milica.



## Mamica, kupi mi pleničke. pri „Tekstil - Obutvi“ jih imajo na zalogi še 150 000

Pohitite z nakupom dokler traja zaloga. Tekstil-Obutev, Ljubljana, Frančiškanska ul. 4

## Navodila za izobraževalne tečaje

Izobraževalni tečaji naj se pričnejo, kjer je le mogoče, 3. novembra 1949. Dotlej bo izšel učni načrt, ki ga bodo dobila vodstva (tajniki) izobraževalnih tečajev za svoje predavatelje brezplačno pri okrajnih poverjenostih za prosveto, kamor naj takoj pošljejo seznam predavateljev, potrjen od predsednika krajevnega vodstva tečajev (od predsednika ali drugega odgovornega predstavnika izobraževalno-umetniškega društva ali predstavnika ljudsko-prosvetnega sveta, predstavnika OF ali pa najaktivnejše množične organizacije, šolskega upravitelja, skratka od tistega, ki se bo za tečaj zavezal, če še ne bo izbrano vodstvo tečajev).

Za posamezne predmete bodo od konca oktobra zaporedoma izhajale brošure, ki jih bodo razdeljevala poverjenosti za prosveto na uporabo preko vodstva, oziroma tajnikov izobraževalnih tečajev proti predložitvi seznamu ali vsaj števila udeležencev, kar naj potrdi tajnik in še nekdo iz vodstva tečajev. Izid vsake brošure bo mo javljal v dnevnem časopisu in po radiu.

Na isti način bodo tajniki dobili pri okrajnih poverjenosti za prosveto po dva zvezka za vsakega tečajnika. Zvezke naj plačajo tečajniki.

Opozorjamo, da so tajniki tečajev, ki bodo za svoje delo honorirani, osebno odgovorni, da bodo dobili predavatelji in tečajniki vse potrebne brošure in zvezke. Zato naj se natančno ravnajo po zgornjih navodilih in po navodilih, ki bodo še objavljena.

Izvršni odbor  
Ljudske prosvete Slovenije

## ODKUP AJDE IN PROSA v gospodarskem letu 1949-1950

Vlada LR Slovenije je pred kratkim izdala uredbi o odkupu ajde in prosa v gospodarskem letu 1949-1950. Po tej uredbi bo država odkupovala ajde in prosa, da se zagotovi preskrba delovnega ljudstva s temi pridelki. Pridelovalci, ki imajo tržni presežek ajde in prosa, so dolžni prodati državni določene količine teh pridelkov po cenah, ki jih določi vlada. S presežki ajde in prosa, ki ostanejo pridelovalcem po obvezni prodaji, razpolagajo lahko pridelovalci prosto, lahko pa prodajo tudi te presežke državi po vezanih cenah ob pogojih, ki so predpisani za uredbi o prodaji kmetijskih pridelkov po vezanih cenah.

Gospodarstva izpod dveh hektarjev obdelovalne zemlje so oproščena obvezne prodaje ajde in prosa. Določanje količine obvezne prodaje Krajevni izvršilni odbor ugotovi za vsakega pridelovalca z dvema hektarjema in več obdelovalne zemlje skupni pridelke ajde in prosa, njegove lastne potrebe in tržni presežek. Pri tem ugotavljanju mora krajevni odbor upoštevati vse okoliščine, ki vplivajo na količino pridelka in lastnih potreb. Hektarški donos ajde in prosa ocenijo krajevne komisije, ki jih je odobrili okrajni izvršilni odbor. Od teh krajevnih komisij za ocenjevanje hektarškega donosa ugotovljene hektarške donose mora potrditi pristojna okrajna komisija.

Tržni presežek ugotovi krajevni izvršilni odbor tako, da odšteje od ugotovljenega pridelka lastne potrebe pridelovalca in sicer 1. za prehrano družinskih članov, ki žive s pridelovalcem stalno v skupnem gospodinjstvu, od 20 do 30 kilogramov ajde in od 15 do 20 kilogramov prosa na enega člana. Do tega niso upravičeni tisti družinski člani, ki prejemajo živilske nakaznice, in tisti odrasli, dela zmožni družinski člani, ki niso nujno

CK LMS bo odkril danes spornike plošče na naslednjih zgodovinskih mestih:

- ob 9. na Okroglem pri Kranju, kjer je padel Stane Zagari;
- ob 10. na Nanosu, kjer je vodil borbe Janko Premrl - Vojko;
- ob 11. na Koševniku nad Crnim vrhom pri Idriji, kjer je umrl heroj Janko Premrl - Vojko.

## Čitiramo poljske miši

Poljske miši napravijo mnogo škode posevkom, kadar se pojavijo v velikih množicah. Pojavljajo pa se skoraj vsako leto, včasih v večjem številu tu, drugič zopet tam. Vse je odvisno od zanje ugodnih okoliščin, v katerih se izredno naglo množijo. Poljske miši škodujejo tudi nasadom krompirja, sladkorne pese, žita, sončnice, koruze itd. Posebno nevarne so, kadar se pojavijo v večjem številu ob setvi, ker pojedajo seme, preden izkije. Tako se je že zgodilo, da so ob velikem navalu poljske miši uničile stooostotno vse posevek.

Ministrstvo za kmetijstvo LRS je septembra pozvalo vse okrajne, naj zberejo in sporočijo potrebne podatke o razširjenosti poljskih miši po posameznih predelih. Te podatke bi morali okrajni sporočiti do 25. septembra, vendar se doslej še prav noben ni odzval, čeprav so naši kmetje pomladi in poleti po raznih krajih Slovenije tožili, da jim posevke uničujejo miši. Tako je bilo zlasti v Prekmurju. Skoda, ki jo so napravile miši, pa se je pokazala ponekod tudi nedavno, ko so kmetje začeli kopati krompir. Marketeri kmet, ki ni pravočasno zbral miši, je pridelal priškov in obgrižen krompir.

Ker se okrajni ne odzovejo, je potrebno, da jih kmetje sami opozorijo na nevarnost poljskih miši. Obdelovalne zadruge, ki se prizadevajo, da bodo pridelale čim več, morajo pozorno slediti tem uničevalcem posevkov in pridelkov in vsako večjo nevarnost takoj sporočiti. Borbo proti poljskim mišim je treba voditi strogo načrtno, ker imamo trenutno bolj malo zatiral-

### Tekmovanje pri stanovanjskem popisu

Vsem terenom rajona IV. v Ljubljani je teren Brdo napovedal pri stanovanjskem popisu tekmovanje, ki ima naslednje točke: Kdo bo bolje obvestil vse hišne lastnike in stanovanjske najemnike o pomenu popisa. Kateri tereni bodo nudili več strokovne pomoči pri popisovanju in kateri tereni bodo bolj poskrbeli, da bodo med popisovalne lastnike in stanovanjske najemnike doma ter da bodo imeli ves material na razpolago.

### Danes otvoritev združenega doma v Trzinu

V počastitev 30 letnice SKOJ-a bodo danes v Trzinu odprli novo zgrajeno združeno dom. Zavedni Trzinci, ki so obnovili že tri med okupacijo porušena javna poslopja, hočejo z današnjo slavnostjo manifestirati za pravico stvar naše Parizije in nas vseh v borbi proti Informburoju in reakciji. V Trzinu je samo 800 prebivalcev, a vrednost dela, ki je bilo opravljeno v skupno korist, cenijo nad 1,5 milijona din. Slavnost, h kateri vabijo vse, se bo začela ob 15. popoldne.

### Hlevi in silosi - nova zmaga kramarovskih združnikov

Kramarovski združniki v Prekmurju so izvajevali še eno delovno zmago. Zgradili so nove modorne hleve za 60 gal živine in tri velike betonske silose, ki bodo dajali pozimi potrebno silažo za goveda.

Zadnje nedelje je bila ob prisotnosti številnega prebivalstva in okrajnih množičnih organizacij slovesna otvoritev novih zgradb, združena s kulturnim programom. Zadruga je zadnje leto zelo pomnožila število živine, ki pa se ni moglo pravilno razvijati v majhnih slabih hlevih. Zato so združniki sklenili na nekem sestanku letošnje spomladi, da bodo zgradili nove prostore hleve. Med letom so izvršili tudi večje adaptacije na hlevih za svinje, ki jih imajo čez 50 komadov.

### PO SLOVENIJI

**NOVO MESTO.** Danes bo v Novem mestu velik kmečki festival z razstavo poljskih pridelkov in sprevedom kmečkih delovnih množic. V ta namen so po vsem okraju zbirali poljske pridelke, saj se in vsi, kar naj pokaže napredek našega kmetijstva. Glavna naloga pri tem pripravi obdelovalnim zadrugam, da pokažejo, kaj je mogoče doseči s skupnim obdelovanjem zemlje. Skrb za uspeh festivala so prevzele kmečke zadruge, ki vodijo tudi vse organizacijske in pomočnice okrajnega odbora OF.

**STRAZA.** V Strazi pri Novem mestu so z gradnjo združnega doma kljub pomankanju delavcev pohiteli, da so dom dotedaj v surovem stanju in ga z opekanjem okoliščin. Svojo marljivost so preteklo nedeljo priložili s skromno zabavo, katera se je udeležilo mnogo ljudi. Obilna udeležba je dokaz, da se ljudstvo zelo zanima za svoj bodoči dom, zariše kulture in prosvete na vasi. V surovem stanju dotedajnega stavba že kaže tudi bodoče hleve in razsvetlitev notranje gradnje, ki ustreza vsem kulturno-prosvetnim namenam in zahtevam, le oder ima premalo globine. Graditeljem svetujemo, da ta nedostatek popravijo.

**POLJANE.** Dobro znana obdelovalna zadruga "Mladi vrh" si je pomagala s preureditvijo starih hlevov. Prenovili so dva hleva, vsakega za 30 glav živine, urebili so v njih ventilacijo in popravili okna; dva druga hleva so zadržniki prenovili v notranjosti. Razen tega so preuredili še en hlev za 8 konj, in svinjak za 20 svinj. Imajo pa tudi načrte, katere bodo izvedli v bližnji bodočnosti. Zgraditi bo treba najnovejša, z leti izvir vode in napajali v zadrugo vodovod. Spomlad pa bo dozrjela njihova elektrifikacijska centrala. Popolnoma novo bodo zgradili še hlev za mlada teleta, ki mora biti prav tako gotov do pomladi.

### IZ NABIRALNIKA

**Zakaj tu ni uvidenosti?**

Dijaki in študenti imajo popust pri voznini v kraj šolanja skoro na vseh prometnih sredstvih. Prizadevati se vprašujejo, zakaj tega ni na avtobusni progi Ljubljana-Crnuče? Mesečna voznina za enkratno vožnjo na progi Ljubljana-Jezica stane 120 din. Student mora opraviti vsak dan dve do tri vožnje in le redko eno ali nobene. Če vzame mesečno voznico za enkratno ali pa tudi za dvakratno vožnjo (240 din), mora še vedno doplačati za tretjo vožnjo, tako da potroši samo za avtobus na mesec nad 250 din. Upoštevati pa nismo ali je v eni družini več prizadetih oseb.

Ker imajo tudi drugod dijaške voznice, upravičeno zahtevamo, da se uvedejo tudi na avtobusni progi Ljubljana-Crnuče, saj je število prizadetih precejšnje!

A. Z.

## Med vsemi panogami republičke industrije je tekstilna najboljša

Glavna direkcija tekstilne industrije LRS je spomladi napovedala tekmovanje vsem direktorjem v okviru ministrstva za industrijo LRS. To tekmovanje je trajalo od 15. junija do 31. avgusta in je razen izpolnjevanja planskih nalog vključilo tudi vsa tista področja dela, ki so važna za pravilno in racionalno gospodarstvo. Kot posebno važne tekmovalne točke so bile znižanje polne lastne cene, brigadni sistem dela, kakovost izdelkov, hitra distribucija blaga, uvedba tehničnih norm, dvig produktivnosti dela, zmanjšanje izostankov, realizacija sklenjenih prodajnih pogodb, strokovni dvig kadra itd.

Uspehi tega tekmovalca so sedaj ugotovljeni. Prvo mesto si je priborila Glavna direkcija tekstilne industrije LRS, ki je s svojimi podjetji dosegla 928 točk, od dosegljivih 1040. Druga je direkcija živilske industrije (855 točk), tretja direkcija usnjarske industrije (825), četrta direkcija grafične industrije (812) in peta direkcija kemične industrije (749). Glavna direkcija kovinske industrije se ni vključila v tekmovanje, direkcija elektroindustrije pa je odstopila.

Zanimivo je pregledati uspehe tekstilne industrije, ki si je priborila prvenstvo. Med podjetji je dosegla prvo mesto Tkalcina hlačišne v Celju, ki je med tekmovalcem izpolnila plan s 113%, in dvignila storilnost za 26,9%. Podjetje ima popolnoma ažurno knji-

govodstvo, od celotnega števila delavcev pa je 66% udarnikov in racionalizatorjev. Drugo mesto si je priborila Tekstilna tovarna St. Pavel pri Preboldu (to podjetje je imelo najmanjši odstotek neupravičenih izostankov in ni imelo nobenih reklamacij zaradi kvalitete), tretje mesto je zasedla Tovarna perila v Murski Soboti (izpolnila je plansko nalogo po vrednosti s 137%), četrto mesto pa Savinjska tovarna nogavic v Polzeli (izpolnila je plan s 119% in izkazala le 8,1% neupravičenih izostankov, v strokovnih tečajih pa je bilo 5% vsega kolektiva).

Navedena štiri podjetja so dosegla visoke rezultate v vseh tekmovalnih točkah. Pa tudi druga tekstilna podjetja so v posameznih točkah izkazala lepe uspehe. Tovarna »Jugofice« v Mengšu je po količini izpolnila plan s 137%. Največje znižanje polne lastne cene so dosegle Združene tovarne svile v Mariboru, za njimi pa tovarna »Jugofice«. Največji dvig produktivnosti dela je izkazala Tovarna trakov in sukana v Mariboru, za njo pa Tkalcina hlačišne v Celju, tekstilna tovarna v Medvodah ter bombažna predilnica in tkalnica v Trzinu.

Združene tovarne svile v Mariboru so stooostotno zajele delavstvo v brigadni sistem, skoraj v celoti pa je vključeno v brigade delavstvo Tovar-

ne volnenih in vlogone izdelkov v Mariboru in Tovarne perila v Murski Soboti. Stoodstotno ažurno knjigovodstvo je doseglo 15 republikih tekstilnih podjetij. Glede kakovosti niso imele reklamacij Tovarna perila v Murski Soboti, »Jugofice« v Mengšu, »Juteks« v Zalcu, Bombažna tkalnica Vizmarje, Tekstilna tovarna Medvodice, Tekstilna tovarna St. Pavel pri Preboldu in Tovarna sanitetnega materiala v Domžalah.

Zelo nizke odstotke neupravičenih izostankov je razen Tekstilne tovarne St. Pavel in Tovarne nogavic v Polzeli zabeležila tudi Tekstilna tovarna Medvodice. Predilnica in tkalnica v Mariboru je organizirala 10 strokovnih tečajev, Tovarna »Indoplat« Jarše in Tovarna volnenih in vlogone izdelkov pa sta priredili pet takih tečajev. Največ udarnikov, racionalizatorjev in novatorjev sta izkazali Tovarna nogavice Savlje (8%) in Tkalcina hlačišne v Celju (6,6%), največ kulturno-prosvetnih prireditev pa je imela predilnica Litija. Političnih in strokovnih predavanj je bilo v Mariborski tekstilni tovarni 63, v Predilnici in tkalnici v Mariboru 40, v Združenih tovarnih svilih v Mariboru pa 35. Tovarna nogavic v Polzeli je organizirala najsvež krožkov v klubu tehnik, največji odstotek delavcev v krožkih pa ima Tekstilna tovarna St. Pavel.

## FIZIKULTURA IN ŠPORT

### ATLETSKE TEKME LJUBLJANSKIH SREDNJEŠOLCEV

Včeraj se je začelo tekmovalstvo ljubljanskih srednjih šol v atletiki. Prireditelj je razdeljal na atletsko prvenstvo in na pokalno tekmovalstvo. Pravico nastopa v konkurenci za prvenstvo srednjih in strokovnih šol imajo vsi redni dijaki, v pokalnem tekmovalstvu pa smejo nastopiti samo tekmovalci in tekmovalke, ki v letosnjem letu še niso dosegli določenih rezultatov - mladinci: 100 m: 12 sek., 400 m: 56 sek., 1000 m: 3 min., kroga 1150 m, višina 1,30 m, daljina 5,50 m; mladinke: 60 m: 8 sek., 300 m: 2:47 min., kroga 1150 m, višina 1,25 m, daljina 4,30 m. Vsaš zavod je lahko postavil po dva tekmovalca, ki sta smeja nastopiti v dveh disciplinah.

Prvi dan tekmovalstva je obsegal skok v višino in teka na 100 m in 200 m za mladičec ter skok v daljino, met krogla,

in štafeta 4 x 60 m za mladinke. Najboljši uspeh je dosegla Kotliškova v metu krogla, ostali rezultati večeršnjega tekmovalstva pa so povprečni. Prvi trije v posameznih disciplinah so dosegli naslednje uspehe:

**mladinci:** 100 m: 1. Primožič (teh. sred. šola) 12 sek. 2. Černe (I. gimn.) 15,1. 3. Krajč (VIII. g.) 15,3. 100 m: 1. Kranjc (I.) 2:43,2. ml. 2. Rateljšek 2:44,8. 3. Beljšek (8. g.) 2:45,4. 400 m v višini: 1. Kolbe (X. g.), 2. Štrukulc (Fizk. šola), 3. Dimitrovič (F. š.), vsi 169 cm;

**mladinke:** kroga: 1. Kotliškova (F. š.) 12:22. 2. Krusevar (F. š.) 8:78. 3. Pečarič (Zel. tehnikum) 8:74; skok v daljino: 1. Uršič (F. š.) 4,36 m. 2. Blaz (8. g.), 3. Pregar (F. š.) obe 4,91 m; 4 x 60 m: 1. Fizikturna šola 34,7

sek. 2. VI. gimnazija 34,9. 3. V. gimnazija 35,3.

V vsaki disciplini je nastopilo povprečno po 30 tekmovalcev, vendar se je po zmagi dobro organiziranega sodiškega zbora tekmovalcev hitro končala. Prireditelj je metila le pomanjkljivo rediška služba, ki je ovirala tekmovalce in sodiški zbor.

Danes popoldne ob 2. se bo na letnem tečajevišču v Tivolumu tekmovaljeval mladinci. Mladinci bodo nastopili v skoku v daljino, metu krogla, v teku na 300 m in v štafeti 4 x 100 m; mladinke pa v skoku v višino in v tekih na 60 in 300 m.

Tekmovanje za srednješolsko prvenstvo v rokometu bo danes na igrišču SSI v Sloviana v Mostah. Začetek ob 12. uri.

### Kamniški okraj prvi v jesenskem crossu

Po številu udeležencev na jesenskem crossu je v ljubljanski oblasti doslej na prvem mestu okraj Kamnik z 2467 tekmovalci, kar je vsekarer za prvi dan tekmovalstva visoka številka. Na spomladnem crossu je ta okraj, ki v letovadnih in sportskih društvi vključuje veliko število kmečke in delav-



### Atletski dvoboj Železničar (M) i Miličnik

Na stadionu Železničarja v Mariboru je bil v sredo povrtni dvoboj v atletiki med ljubljanskimi Miličnikom in domačim železničarjem. Zmagal je Železničar z 11.633 točkami pred Miličnikom, ki si je priboril 11.382 točk.

Uspehi tekmovalcev in tekmovalk na zadnjih prireditvah dokazujejo, da v Mariboru marljivo gojijo atletiko. Na dvoboju je mladinec Železničarja Male na 1500 m tekol 4:14,00 min. in tako dosegel boljši čas od doseženega slovenskega rekorda Barduzkega za eno sekundo. Prav dober čas je na tej progi dosegel tudi član Železničarja Pernat, ki je 1500 m pretekel v 4:13,4 min.

Dobri rezultati in osem nov mariborski rekord je bil dosežen v balkanski štafeti s časom 3:38,4. Najboljši rezultati v posameznih disciplinah so naslednji:

100 m: Iija (Mil.) 11,9 sek., kopelje: Rigelnik (Z) 38,70 m, 400 m: Alit (M) 53,4 sek.; kroga: Lešnik (Z) 11,19 m, 1500 m: Pavšič (M) 4:13,4 minutah; 800 x 400 x 200 x 100 m: Železničar (Z) 3:38,4; 5000 m: Gradnik (Z) 16:41,8 min; skok v daljino: Ilija (M) 6,14 m; skok v višino: Škerjanec (M) 163 cm.

### Zvezna liga v rokoborbi Spartak v vodstvu

V okviru tekmovalstva za državno prvenstvo v rokoborbi sta bila preteklo nedeljo dva dvoboja. V Zrenjaninu je dober rezultat in osem nov mariborskim Železničarjem kot najmočnejši dosegel 8:8. V Sobotici pa je Spartak premagal Pobedo iz Sente z 12:4, s čimer je Spartak prevzel vodstvo v lestvici, ki je takale:

Spartak 2 točk, Lokomotiva (Zerb) 6, Železničar (Mrb) 4, Miličnik (Zagreb) 3, Pobeda (Senta) 3, Proleter (Zrenjanin) 1 točka.

### Danes kvalifikacijska tekma v nogometu Drava i Miličnik

Kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med ptujško Dravo in ljubljanskim Miličnikom bo ob 13.30 na stadionu ob Tyrševi cesti. Prijateljska tekma med Odrdom in močvornim Zarebščke mladosti je zaradi tehničnih ovir odpovedana.

Meddržavna kegljska tekma Jugoslavija i Francija bo danes v francoskem mestu Colmar. Jugoslavijo bodo zastopali: Hladnik, Nadinč, Petrišič, Sonrek (Zerb), Komolc, Črnčič (Medvedgrad), Putanec (Vatrovasac) (Mezgradlje), Bobanec (JA) in Likovnik (Zel. Lj.).

**TENIŠKI TURNIR ZA PRVENSTVO MARIBORA**

Preteklo soboto, nedeljo in ponedeljek je bil v ljubljanski oblasti turnir, na katerem so poleg najboljših slovenskih igralcev sodelovali tudi Mitič, Palada, Petrovič, Crnadakova in drugi. Prvi in tretji trije tekmovalci so imeli največ uspeha: Mitič, Zerovec, ki je v finalni igri podlegel Nikoliču, nadalje mladinka Tropova, ki je osvojila prvo mesto ter Ljubljancan Razborski, ki se je med posamezniki plasiral v polfinale z državnim prvako Mitičem.

Največje zanimanje med gledalci je bilo za finalno igro med Mitičem in Palado, ki je trajala dobre tri ure. Palada je nudil Mitiču velik odpor. Prvi in četrti niz je dobil Palada, drugi in tretji Mitič. V petem nizu pa je bila igra pri stanju 6:6 zaradi mraka pretrgana. Rezultati polfinalnih in finalnih iger so tilie:

**mladinci, polfinale:** Trop-Lovrec 6:1; 6:0. Winterhalter-Molnar 7-5. 6:4; finale: Trop-Winterhalter 6:2. 6:4;

**mladinki, polfinale:** Nikolič-Hranilovič 6:3. 6:2. Zerovec-Bergant 6:8. 8:6; 6:2; finale: Nikolič-Zerovec 0:6. 6:2. 8:1; ženske, polfinale: Crnadak-Voglar 6:0; 6:1. Bačkor-M. Mogorovič 0:6. 10:8; 12:10; finale: Crnadak-Hrnčič 6:2. 6:1;

**moški, polfinale:** Mitič-Razborski 6:1. 6:1. Palada-Petrovič 6:2. 6:2; finale: Palada-Mitič 6:4. 3:6. 6:8. 6:3. 6:6 pretrgano;

**moški v dvoje, polfinale:** Mitič. Petrovič-Slana, Razborski 6:0. 6:1. Palada, Banko, dr. Kristič, Kipič 6:1. 6:4; finale: Mitič, Petrovič: Palada, Banko 6:0. 6:2. 6:3.

**mešani pari, polfinale:** Mitič. Crnadak, dr. Kristič 6:1. 6:3. Petrovič, Mogorovič: Hranilovič, Koch 7:5. 6:2; finale: Mitič, Crnadak: Petrovič, Mogorovič w. o.

# LJUDSKA TEHNIKA

## Sklepi II. plenuma Centralnega odbora Ljudske tehnike

V času od I. kongresa Ljudske tehnike do danes so klubovi sovražni in protirevolucionarni gonji, ki so vodili informirovalci proti našemu parlamentu in državnemu vodstvu s ciljem, da preprečijo zgraditev socializma, postale organizacije Ljudske tehnike enotnejše in so v svojem delu dosegle lepe uspehe.

Od 18.000 članov Ljudske tehnike v letu 1948 so se v letu 1949 organizacije povečale za 21.824 članov. Stevilo klubov tehnike se je povečalo za 559. Ustanovljenih je 42 novih letalskih, avtomobilsko-motociklističnih, pomorsko-brodarskih, radiomaterskih, foto in kinomaterskih društev, 189 novih klubov, delavnic in laboratorijev. V vsaki teh se je izkazalo okoli 21.000 strokovnjakov za socialistično gospodarstvo in Armijo.

Kljub uspehom pa so vidne napake predvsem v delu glavnih in mestnih odborov, ki niso skrbeli za dovoljno politično izobrazbo Ljudske tehnike. Mnogo jim je redno ideološko politično delo, sistematična agitacija in propaganda uspehov, kakor kritika napak. Prav tako je bila povezava z množičnimi frontnimi organizacijami slaba. Delo se je opravljalo kampanjsko, osredotočeno na gotove akcije, kar je slabo vplivalo na enakomerno izvrševanje planskih nalog.

Da bi se v nadaljnjem delu odpravile napake, postavlja Plenum pred organi tečaj Ljudske tehnike v vseh klubih. Vsi klubi tehnike, ki niso izvršili ali neenakomerno izvršujejo plan, morajo sklicati izredne konference, kjer naj ugotovijo napake in kjer naj postopno konkretno nalogo, da istega izpolnijo pravočasno. Glavni, oblasni in okrajni odbori naj poskrbijo za ne-

posredno pomoč osnovnim organizacijam.

Da bi klubi uspešno izvršili plan letošnjega leta morajo posvetiti največ pozornosti organizacijski okrepitvi. Sprejeti morajo v svoje vrste tisoče novih članov iz vasi, tovarn in šol. Razviti svoje delo za okrepitev elektrostrojnega zveza, da bo v največji meri razvila svoje ustvarjalne sposobnosti. Postaviti morajo racionalizatorije na odgovorna mesta in jim dajati težnje nalogo. Organizacijsko propagandno delo je treba postaviti na solidnejše temelje. Različni dopisniško mrežo in stretni, da postane agitacija za propagandno sredstvo za vključevanje tisočih novih članov v organizacijo Ljudske tehnike.

Izvrševanje nalog, ki jih je postavil II. plenum, naj bo izraz ljubezni do CK KPJ in tov. Titu kot najboljši odgovor obrevalcem naše Partije in našega naroda.

## Tekmovanje hitrostnih letalskih modelov

Letalsko društvo Milana Hudnika v Ljubljani priredi v nedeljo 23. oktobra tekmovanje hitrostnih letalskih modelov.

V mlada panoga modelarstva se je med našimi modelarji že lepo razvila, ter so bili doseženi odlični uspehi. Na republikanski tekmovanju je Šoban dosegel s svojim modelom hitrost 90 km na uro, sedaj pa se modelarji pripravljajo, da ta rekord izboljšajo.

Tekmovanje bo na prostoru pred mestnim domom (Krekov trg) od 11. do 17. ure.

Letalsko društvo vabi predvsem mladino in pionirje, da si tekmujevanje ogledajo.

Ivana Primožiča, 30-40 Ljudska univerza; Ing. Jenko Ožek; Kemija v vsakdanjem življenju. 21.00 iz zaklade slovenskih skladateljcev; Filip Bernardek, 22.30 Nočni koncert. Na sporedu: J. S. Bach, W. A. Mozart in L. v. Beethoven.

## PREDAVANJE O RADIOAKTIVNOSTI

V petek se je zaključila prva polovica predavanja o radioaktivnosti, ki jih prireja Republiški inštitut. Predavanja se obdelava fizikalne osnove, merne metode, načina tehniške pridobivanja in kemijske metode. Zanimanje za ta predavanja je neopredeljeno veliko, tako da žal za prva predavanja ni bilo mogoče dati vsopojnega obiska preko 200 ljudi. Razveseljuje to, da je med mladimi precejšnje število strokovnjakov, ki se po svojem poklicu zanimajo za te probleme.

V drugem delu bodo predavanja obravnavala praktično uporabo radioaktivnosti na kemiji, biologiji, medicini in tehniki. Na sporedu so tale predavanja:

- 24. X. — dr. Peter Lenš: Škodljivi vplivi radioaktivnih snovi na človeka;
- 24. X. — Anton Mošič: Verneostne mere pri delu z radioaktivnimi snovmi;
- 25. X. — ing. Doro Darov: Uporaba radioaktivnih indikatorjev v kemiji;
- 26. X. — dr. ml. Ljiljan Gulež: Uporaba radioaktivnosti v kemijski analizi;
- 26. X. — dr. Albin Seliskar: Uporaba izotopov v biologiji in fiziologiji;
- 27. X. — dr. Andrej Zupančič: Uporaba radioaktivnih snovi v medicini;
- 28. X. — Ivan Kušček: Uporaba radioaktivnih snovi v tehniki;
- 28. X. — Dušan Kušček: Problemi radioaktivnosti v zoologiji.

## AMERIKANSKI FILMI

AMERICAN UNION: ameriški film »Zgubljeni danovi, fikturalna, 100 SKVA: francoski film »Ljubavi senca, FN. 188. — SLOGA: francoski film »Kavarna v pristanišču, tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — TRIGLAV: avstrijski film »Srce naših močeli, Pionirji 4. Predstave ob 15, 18 in 20.15. — SIŠKA: češki film »Janežič, tednik. Predstave ob 18 in 20.

MARIBOR PARKIZAN: sovjetski film »Sodni sodi, FN. 170. — UDARNIK: ameriški bernalni film »Ali-Baba in 40 razbojnikov, Ivan Cankar. — POBREZJE: francoski film »Dokler bom živel, tednik.

CELJE METROPOL: ameriški film »Dr. zavljan Kanc, gledel 4. — DOM: sovjetski film »Smarinska veseloigrca, Pedemestje, FN. 188.

KAMNIK: sovjetski film »Carobno zrno, tednik. KRANJ STORŽIČ: danski film »Stota Stina, Obzorja 34. — SVOBODA: sovjetski film »Daljna vestava, Obzorja 34.

JESENICE MESTNI: avstr. film »Daljna pot, tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. NOVO MESTO: češki film »Gosti in sanje, Pionirji 4. Predstave ob 16, 18 in 20.

PTUJ: avstrijski film »Proces, FN. 185.

## SOLSTVO

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo LRS razpisuje natečaj za vpis v 6-mesečni obojniški tečaj za policarke, ki bi po dovršitvi tečaja bile nameščene v ambulantno-poliklinični službi. Pogoji za vpis so:

1. Dovoljena osnovna šola, po možnosti nekaj razredov srednje šole;
2. 3. ravnava in politična neoporečnost;
3. Tečajnice si morajo oskrbeti stanovanje same, hrano in ostalo oskrbo prejemajo tečajnice v šoli. Po potrebi bodo tečajnicam pisani izpisi stipendijo kot povračila izdatkov za stanovanje.

Prošnjo je vložiti vključno do 29. oktobra na Ministrstvo za ljudsko zdravstvo, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2, kolektivni jo z dne 20 in priložiti: 1. lastnorodno pisni izpisi (kolektivni 5-din) in potrdilo o nezakazovanju, rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o državljanstvu in potrdilo o vpisu v volilni imenik. 4223-I

Dekanat gospodarske fakultete univerze v Ljubljani obvešča redne in izredne študentje II. letnika, da prične tečaj 10. vseh v ponedeljek 24. oktobra ob 10h v mali dvorani. 2605-n

## Obvestilo

Obveščamo vse stranke, podjetja in ustanove, da novo avtomobilsko podjetje zelezniške restavracije LR Slovenije po služni zgradbi Direkcije zeleznice, Kolovozova ulica 39, IV. nadst., sobe 250-253. Uradne ure za stranke so vsakodnevno od 11. do 12. Telef. št. 54-21, interna 419.

## POZIV

vsem drž. gospodarskim podjetjem, ustanovam in uradam, zdruţam in zdruţnim zvezam ter ljudskim in druţbenim organizacijam.

MLO za glavno mesto Ljubljana, poverjenstvo za finance, poziva vse naše, da se ob izplačevanju računov zasebnim podjetjem in osebam za dobljeno blago (razen pri obveznem odkupu) in opravljene storitve (izvršena dela) strogo ravnajo po določilih odredbe o izplačevanju računov, izšle v Uradnem listu FRJ št. 96. od 3. IX. 1949. na strani 1591.

Način plačila: izmenično izplačati računov, če nimajo poročila o stanju davčnega dolga predložila računov in sicer za zabezne prevzornike, če presega izplačilo računa 3000 Din, za vsa druga zabezna podjetja in osebe pa. Če presega izplačilo Din 2000.

Vodja knjigovodstva zgoraj naštetih sme izplačati predloženi račun samo tak, če predloži poročilo, da je plačala dospeli davek. Za to poročilo in za prošnjo, s katero se zahteva pri poverjenstvu za finance, izdaja poročila, se ne plača take. Predložiti računov, ki dosega davek niso poročila reda. Prijel je za rokav stole, mi ga položil na glavo in vprašal:

— Sestra Suzana, ali verujete v boga očeta, sina in svetega duha?  
Odgovorila sem:  
— Verujem.  
— Verujete v našo mater sveto Cerkev?  
— Verujem.  
— Se odpovedujete satanu in njegovim dejanjem?  
— Nit nisem odgovorila, pa mi poskočila naprej in kriknila; in konec njegove šole mi je zrknil z glave. Zmedel se je; oba spremljevalca sta pobledele; med sestrami so ene zbežale, druge, ki so bile v klopih, pa so jih hrupno zapustile. Pomignil je, naj se pomirje. Medtem me je gledal; pričakoval je česa izrednega. Pomirila sem ga, rekoč:

— Gospod, saj ni nič; ena izmed teh redovnic me je hudo piknila s koničasto rečjo.  
Nato sem dvignila pogled in roke k nebu in vsa v solzah dodala:  
— Ranilo se me v trenutku, ko ste me vprašali, ali se odpovedujem hudici in njegovim nečimrnostim; že vidim, zakaj...  
V imenu vseh je prednica ugovarjala, češ da se mi ni nobena dotaknila.  
Arhidiakon mi je zopet položil rob stole na glavo; nune so se približale, a dal jim je znak, naj se odstranijo; nato me je ponovno vprašal, ali se odpovedujem hudici in njegovim delom. Odločno sem mu odgovorila:  
— Odpovedujem se, odpovedujem se.  
Dal si je prinesel razpelo in mi ga pomolil v poljub; in poljubila sem ga na noge, roke in rano ob strani.  
Ukazal mi je, naj ga glasno molim; postavila sem ga na tla in spregovorila kliče:  
— O bog, zveličar moj, ki si umri na križu za moje grehe in za vse grehe človeškega rodu, obožujem te; obrni name zaslužene za muke, ki si jih prebil; naj se

ravnali in je dolžni znesek večji od zneska računa, se račun ne sme izplačati, ampak se celoten znesek nakazuje pristojni računski poverjenstvu za finance v korist računa davčnega zavezanca. Če pa je davčni dolg manjši od terjatve po priloženem računu, se pa znesek v višini davčnega dolga za finance pristojnemu poverjenstvu za finance, predložilo računa, pa se izda ček za presežek. 4223-I

## OBVESTILO

Poverjenstvo za industrijo in obrt MLO glavnega mesta Ljubljana, obvešča, da prevzamejo s 1. novembrom reševanje obrtniških zadev na prvi stopnji (izdajanje obrtnih dovolil, itd.) pristojni pristojni uradi, (tj. pristojni uradi, ustanove in stranke vabimo, da se od 1. novembra dalje v gornjih zadevah obračajo na poverjenstvo za obrt in industrijo pristojnih RLO. 4228-I

## POZIV SLUSATELJEM UNIVERZE V LJUBLJANI

Redni slusatelji univerze in absolventi, ki niso še v službi, bodo v bodoče prejeli živilske nakaznice izključno na univerzi (kvesturi). Nakaznice za november se bodo delile po vrstnem redu in roku, ki bo objavljen v vezi pred kvesturo. Glede na veliko število upravičencev in na kratke roke, katerim je treba nakaznice razdeliti, se je strogo držati vrstnega reda in roka. — Nakaznico prejme le tisti, ki predloži pri prejemu nakaznice potrdilo za november, odjavnico ali prijavnico, kolikor je oddal RLO na kvesturi. Poleg tega odda še izjavo na tiskovini, ki jo dobi pri vratarju.

Kdor iz upravičenih razlogov ne more osebno dvigniti nakaznice, lahko pooblasti drugega, da jo dvigne proti predloženi pooblastili in legitimacije pooblastitelja. Nakaznice, ki se v roku ne dvignejo, se bodo brezopojno vrstile Narodni banki. 4225-I

## PRESKRBA

Poverjenstvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da se deli meso na vse živilske in dodatne nakaznice za mesec oktober tudi v nedeljo dne 23. t. m. od 6. do 12. in ne samo v torek, kot prej, in tako prvo objavljamo.

## OBVESTILO POTROŠNIKOM IN RAZDELJEVALCEM ŽIVIL

Obveščamo potrošnike mesta Ljubljana, kategorij R-1a, R-1b, R-2, R-3, R-4 in R-5, da imajo koruzne izdelke za mesec oktober na razpolago naslednje prodajalnice živil: »Preskrba, Resljeva 8; »Kolonijale, Tyrševa 86; »Holinova ul., Celovška 53; »Breginjski 43; »Zivila; »Bernečkova ulica, Prisloga ulice; »Hirana; Tržaška 91, Napolomov trg; Potrošniška zadruga; Kaplovska 10, Vodnikov trg 5, Čerkvena ulica 12, Tržaška 46, Zagorčica 22, Polje 1, Založ, St. Vid.

Razdeljevalci naj dele izdelke v količinah, označenih na odredkih. Če razdeljevalci, ki niso navedeni ter imajo evnt. manjše zaloge koruznih izdelkov, jih morajo deliti.

## OBVESTILO

Poverjenstvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, ki se delajo v rudnikih, naj se takoj zgledajo pri trgu, poziv »Kurivov, Miklošičeva cesta 15, I. nadstropje.

## DELITVE ŽIVILSKIH NAKAZNIC REKLAMACIJE ZA OKTOBER

Narodna banka FLRJ podr. Ljubljana meso do izdajala jutri 24. oktobra nakaznice in sicer za podjetja, urade, uslužb. nove dopolnje, za ulične poverjenike na popoldne in sicer po naslednjem vrstnem redu:

- RLO I. Blagajna št. 1: od 8. do 9. ure reg. št. 8-15; Blagajna št. 2: od 8. do 9. ure št. 8-11; od 9. do 10. ure reg. št. 116-160; Blagajna št. 3: od 8. do 9. ure reg. št. 161-211; od 9. do 10. ure reg. št. 212 dalje.
- Blagajna št. 4: od 16. do 17. ure reg. št. 1-30; od 17. do 18. ure reg. št. 31-56.
- RLO II. Blagajna št. 1: od 8. do 9. ure reg. št. 1-46; od 9. do 10. ure reg. št. 47-90; Blagajna št. 2: od 8. do 9. ure 91 do 135; od 9. do 10. ure reg. št. 136 dalje.
- RLO III. od 8. do 9. ure reg. št. 1-25; od 9. do 10. ure reg. št. 26-45; od 10. do 11. ure reg. št. 46 dalje; od 16. do 17. ure reg. št. 1 do 40; od 17. do 18. ure reg. št. 41 dalje.
- RLO IV. Blagajna št. 1: od 8. do 9. ure 136-140; od 9. do 10. ure reg. št. 41-80; Blagajna št. 2: od 8. do 9. ure reg. št. 81 do 120; od 9. do 10. ure reg. št. 121-160; od 16. do 17. ure reg. št. 1 do 50; od 17. do 18. ure reg. št. 51 dalje.

Za podjetja in KLO Okrajnega LO Ljubljana okolica bo NB izdajala gorje nakaznice za mesec oktober, od 12. do 14. Oktobra.

Obveščamo vse prizadete, da se držijo točno določenega vrstnega reda, v izobitju posledicam. Narodna banka FLRJ podr. Ljubljana mesto

## CREVA ZA KRIVAVICE

Zadruge: kmetijske, obdelovalne, obrtne in druge prosimo, da pohitijo z naročilom in odvzemom črev za krvavice, saj se izognete poznejšemu navalu in nepotrebnemu čakalju. Dohli se vsaka količina. Čreva: Mesne krvavice, Ljubljana, Poljska cesta 85. 4234-I

Industrijsko podjetje VINOCEK, Ljubljana, Viška 68, kupuje prvotne zeljane glave v neomejenih količinah. Vabimo okoliške KOZ in kmetovalce, da pripeljejo zelje v dopoldenskih urah v našo obrate: Vnocek, Viška 68 (tel. 23-89). Erazem Ivank, Predvojeva 5 (tel. 23-24). Oglasila se: Poslovna 47 (tel. 23-30). Predhodno se javite telefonsko, da se dogovorimo zaradi naše odzvrne. Cena 4 din za kg fco naši obrati. 4228-I

## KONCERTI

Spored Chopinovega večera ob 10.00 na op. 8. izdaja Ljubljanski komorny trio: Lipovšek, Dermelj, Sedlauer; 6 posmi polje sopranistka Zlata Gjunčjanec; Sonata h-mol op. 8. izdaja pianist Anton Trost. Večer bo jutri v ponedeljek ob 20.00 v Filharmoniji.

V Mariboru bo v torek 25. oktobra ob 20.00 kazinski dvorani Chopinov večer. Spored izdajajo: Zlata Gjunčjanec, pianist Anton Trost in Ljubljanski komorny trio.

Celjane opozarjamo na Chopinov večer, ki bo v sredo 26. oktobra ob 20. v dvorani Doma Ljudske prosvete. Spored isti, kakor v Ljubljani in Mariboru, izdajajo ga: Zlata Gjunčjanec, Anton Trost in Ljubljanski komorny trio. 2604-n

## NABIRALSKI GOBI

NAGRADE OD BLAGU ČAKAJO NA VASI ZATO ODJATE ČIMPREJ NAJBLIŽI SIBIŠI GOBE SVOJI KMETIŠKI SKI ZADRUGI. 4224-I

## Mali oglasi

SOFERJA za nočno službo (ca 5-6 m) za poltovorni avto sprejemno takoj. P. Naslov: ogl. odd. 18363-4

AVTOGUME vseh dimenzij in kolenske plošče popravila Rajonska vulkanizerska delavnica RLO Moste, Ljubljana, Zaloška cesta 22. 18373-14

CANKARJEVA 38: zbrani spisi, celotne ali posamezne dele, knjige izdaje Modre ptice, Hrama in Nove založbe, ter znanstvene, poljudno znanstvene in druge, domače in tuje kupuje Knjižarna in antikvariat Mladinske knjige Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8. S. P. 3-14

IZGLUBILNA JE BILO 16. oktobra od Plavi do Solkana možko dvovlak z evidenčno tablico št. 5328. Najditelja prosimo, da avokolo vrne na najbližnjo postajo Narodne milice. 18334-14

ZAMENJAM veliko separirano sobo\* z vodo, v Postojni, za prazno sobo v Ljubljani. Ponudbe pod Suho, lahko majhno, na ogl. odd. 18373-14

DNE 16. oktobra sem izgubil od Poljanske gimnazije do trga šol ključev v etuu. Najditelja prosim, da odda proti nagradi na ogl. odd. 18350-14

SAMSKEGA VRTNARJA, ki se razume na gojitev zelenjavne in lončnice v toplih grehah sprejemno. Stanovanje in hrana preskrbljena. Plača po uredbi. Republiško kmetijsko gospodarstvo Kočevje, uprava vrtnarje. 18350-14

IZGLUBILA SEM denarico z 725 din, in 2 živilski karti. Poštenega najditelja prosim, da proti nagradi vrne na ogl. odd. 18329-14

ZELLEN PAPAGAJCEK je ušel. Vrnite ga proti nagradi Berlan, Gosposka ulica št. 6-III. 18330-14

DESNO ROKAVICO rjavo usnjeno sem izgubil v Kranju. Poštenega najditelja prosim, da mi jo proti nagradi vrne na naslov: Simunac Božo, Kranj, Frimsovo 8. 96. 18332-14

ZAMENJAM STANOVANJE v Kranju za enako v Ljubljani. Informacije dobite Ljubljana, Copova c. 21, Pohor Milan. 18335-10

DNE 15. oktobra sem iz Gorice do Šempetra izgubil možko sukunjo z dvema živilskimi nakaznicama in železke. Poštenega najditelja prosim, da mi vrne na naslov: Promes — Gorica. 18336-14

OSEBO, ki je našla na kanalu pri rizični pozabljene ključke od tovornega avtomobila prosim, da jih proti nagradi vrne ali pa najvi svoj naslov. Invalidsko podjetje Avtomobila, Tyrševa 35. 18338-14

DNE 15. oktobra zvečer je bila najdena na Klavčni zapetna ura. Dohli se Črbeljova 29 (Cela) ura. 18341-14

IZGLUBIL SEM 19. oktobra (istino) z vsemi dokumenti na Viški cesti. Poštenega najditelja prosim, da proti nagradi vrne na naslov Zdešar, Dobrova 62 pri Ljubljani. 18342-14

DNE 21. oktobra od 5. do 6. zjutraj sem izgubil orodje za motorje in v Trzinu po Slovenski, Masarikovi in Tyrševi do artilerijske kasarne. Prosim poštenega najditelja, da vrne proti dobri nagradi na naslov Novak Ivan, bivša pekarna, Sv. Petra c. 78. 18343-14

ROKAVICA DESNA je bila izgubljena na Bleiweisovi cesti do Gosposvetke 13. Prosim oddati proti nagradi v spekerijski trgovini Gosposvetka 13. 18324-14

IZGLUBJENA ali vzeta mi je bila listnica z vsemi dokumenti, petek ob 14. od Evrope do poste. Poštenjak naj vrne na naslov v dokumentih ali na ogl. odd. pod Deša. 18360-14

IZGLUBILA SEM zlat poročni prstan z graviranim imenom in datumom 28. II. 48. Poštenega najditelja lepo prosim, da ga prinaša nagradi odda na naslov Jansa Milka, Ljubljana, Svačičeva ul. 1, Trnovo. 18362-14

ZAMENJAM komfortno dvoosobno stanovanje v Brežicah za enako v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 18366-10

PRODAMO mizo 1x3m, več vrat in oken brez okvirjev, nekaj starih železnih posteljn in en pod. 18367-5

ZAMENJAMO 2 novi avtomobil dimenzija 3x47 za istokoli ali vsaj dobro ohranjeni 32x6. Ponudbe pošliti na Potrošniška zadruga Rajona II Ljubljana, Tyrševa 43. 18271-7

5 GUM z zračnicami in obroči 600x19 zamenjam za gume 5,25—600x16 ter 1 gumo 650x16. Ponudbe na ogl. odd. pod Gume z obroči. 18364-7

OSEBA, ki je vzela na trgu sivo listnico z vsemi dokumenti in izkaznicami, prosim, da vrne na naslov, ki je v njih. 18353-14

## OGLASNI ODDELEK NAROCNISKI

ODDELEK za ljubljanske naročnike in uprava TOVARIS, imajo telefonsko številko 38-96.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ST. 5

DNE 22. oktobra sem izgubila na trgu desno sivo usnjeno rokavico. Najditelja prosim, da vrne proti nagradi na ogl. odd. 18353-14

IZGLUBILA SEM zlat prstan s 26.000 din. Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da mi ga vrne proti nagradi. Kastelic Valentina, Tyrševa 6-Ljubljana. 18357-14

DVOBOJNO STANOVANJE z balkonom in kopalnico na Jožefovem hribu v Celju zamenjam z enakim v bližnji bolnici. Ponudbe na SP Celje pod Vila. 18359-10

ZAMENJAM stanovanje treh sob v Ljubljani, za dvoosobno v Zagrebu. Ponudbe na ogl. odd. pod Morje. 18339-10

DAMSKI prikojevalni tečaj se prične 24. oktobra ob 18. Celje — Trg Svobode 3, Celje, Kusa. 18391-4

IZGLUBILA SEM v trnavorju orožje, kolo, trokolo, kristal, porcelan itd. Kupim: slike, vaze in preproge velike komode itd. »Umetnina, Ljubljana, Vlogova 10. 18372-3

OSEBA, katere je dne 12. oktobra zamenjala v večernem brozavilu Ljubljana—Zagreb črne aktovko za ruja, svoj navj vsej dokumente, ker so važni, na naslov Zajc Viktor, Gledališka ulica 12, Ljubljana. 18352-14

## Umrlj so

Z bolesto javljamo, da nas je v cvetno svoje mladosti zapustila naša hčerka, sestra in teta ANICA CEMEN, nameščena MLO Kranj, katero bomo spremljali na zadnji poti danes 23. oktobra ob 16. Kranj 21. oktobra 1949. Zlata mati, mama, zarocenca, bratje sestestre. 4230-I

Spštopan in Ljubljani je v krogu svoje družine za vedno zatislil trudne od ALOUZIJA BAJEČ. Pogreb bo v nedeljo ob 3. iz kapelice sv. Jožefa na pokopališču. Zaljučeci: žena Frančiška, sin Janez, hči Ana, Pavla in Milka, družine Susteršič, dr. Sporn, Hovec in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Vipava, Maribor, 21. oktobra 1949. 4235-I

Po dolgi težki bolezni nas je zapustil naš nadvr dragi mož, ljubi oče, bratranec in stric PODLOGAR RUDOLF, učitelj v pokolu. Od njega se poslovujemo v Slov. Konjanih dne 24. oktobra 1949 ob 14.30, nakaer bo pripeljan v Maribor, kjer bo pogreb ob 16. uri istega dne. — Zaljučica: žena: Anica, hčerka Stana, družine: Grosman, Mali in Kodača. 4237-I

## Zahvale

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste soustvovali z nami ob bridki izgubi našega dragega dedka MAKSA KOSTANJEVCA, za darovano cvetje, ker ga spremlili na njegovih zadnjih poti. 4221-I

Iskrena hvala vsem